№ 38. Treschdeen, 20. Septembrî. 1900.

Jsnahk weenreis nedelâ.

Makfâ, Jelgawâ fanemot: par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Makfâ, pahr pastu peesuhtot: par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija: Jelgawâ, J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru celâ № 22.

Redakzijas adrese: Jelgawâ, Sakajâ celâ № 19.

Latweeschu Awises.

Sludinajumus nem preti:

Jelgawâ, Steffenhagena un dehla drukatawas kantori, Kangihseru celâ № 22; Rigâ: Hoerschelmana kga grahm. bodê, Leelâ Smilschu celâ № 29 un J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu celâ № 10.

Makfa par sludinajumeem: 8 kap. par sihku rakstu rindinu, preeksch-pusê 20 kap.; pahrtulkoschana is swe-schâm walodâm par brihwu.

„Latw. Aw." war apstellet:

Jelgawâ: J. F. Steffenhagena un dehla drukatawâ, Kangihseru celâ № 22. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahm. bodê, pee tirgus platscha; Sihmana Ruhjes gr. bodê, Jaun-Leepajâ, Bahnuscha celâ № 36 un pee M. Petersona. — **Bauskâ:** Ed. Drengera k. bodê. — **Tukumâ:** J. Birsgala kga grahm. pahrd. — **Talsôs:** H. Towa k. grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna k. grahm. bodê. — **Wentspilî:** Th. G. Antmana k. grahm. bodê. —

79. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:

Saldû: Fr. Kruhmina k. grahm. bodê un pee A. A. Ringait-Wehjsch. — **Schagarê:** Moses Itzigsohna k. leelnoguldituwâ. — **Rigâ:** W. F. Häckera drukatawâ, Palejas celâ № 3; Hoerschelmana k. gr. bodê, Leelâ Smilschu celâ № 29; J. E. C. Kapteina k. grahm. bodê, Eeksch-Rigas Leelajâ Kehninu celâ № 10. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Mossesa kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Trey'a k. grahm. bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfa k. grahm. bodê. — **Bez tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê**, kâ ari **Kursemê**.

Adwokats Fr. Alberts

Sw. Peterburgâ pahrgahjis dsihwot

Николаевская ул. д. 16, кв. 10.

Maskeetoti puhschamee instrumenti

pahrdodami **Bauskâ, Kaleju celâ № 11.**

Widsemes generalsuperintendenta Friedricha Hollmana paglabaschana Jurjewâ.

Ausa skaidrs 7. Septembra rihts. Pehz aukstahm, wehjainahm, miglainahm deenahm saule sposchi nileza un neweenam mahkonischam pee debesu apwahrkschna neparahdotees, sahka karsti spihdet. Uj Mehtras pilsehtas eelahm manama sawada rosiba, wisur paschâ agrumâ laudis mudsch un gatawojahs uj sehru swehtkeem. Marijas basnizas altara telpâs sahkot no 3. Septembra dus uj muhschibu aismidsis pehz kreetni pastrahdateem darbeem, pehz gruhteem dsihwes puhlineem, generalsuperintendents Friedrichs Hollmans, kuru 1. Septembrî Walkâ aissauza ahtra, nepeeluhdsama nahwe. Sahrks pahrklahts salsartan-baltu lentu un neskaitameem wainageem. Lorberi, mirtes un seedoschas pukes wijahs zita zaur zitu swehtâ weetâ. Wiss deewanams: Pestitaja bilde, greestu lukturi, seenas, pihlari — tee ir tehrpti druhmâ sehru uswalkâ. Kanzele apwihta ozolu lapahm. Uj goda wakts stahw Liwonijas korporazijas beedri. Pulkst. 11 basnizas durwim atwerotees, milsigs lauschu bars saplubst eekschâ, top eenemta pehdejâ weetina. Sahkahs Wahzu deewkalposchana. Katru deewluhdseju aisgrahbj no musikdirektora Griwinga kora nodseedatâ dseesma „Es pee Jesus tureschos". Jahna basnizas mahzitajs Oehrns stahjahs altari un ihseem, bet no sirds nahkoscheem wahrdeem aisrahda uj sehru swehtku nosihmi. Esot miris Widsemes luteru draudschu wirsgans, kursch zaur sawu tschaklu, ustizamu darbibu ikkuram bijis par spihdoschu preekschsihmi. Sehru sprediki tureja universitetes draudses mahzitajs, profesors Hoerschelmans. Winsch raksturoja nelaiki dsihwê un darbibâ. Tas bijis stingrs pret ziteem, bet ari pret sewi. Neti kahds warot tik apsinigi sawu amatu ispildit, kâ Hollmans to darijis. Ihsti garam spredikim beidsotees, dseedaschanas beedriba musikas direktora Griwinga kunga wadibâ nodseedaja atkal kahdu dseesmu. Aisluhguma un swehtischanas wahrdus sazija Marijas basnizas mahzitajs Willigerode. Widsemes konsistorijas wahrdâ nelaikim pateizahs konsistorijas asesors prahwests Gaehtgens, Jurjewas teologijas fakultetes wahrdâ dekans profesors Kerstens, Rigas Pehtera basnizas un Widsemes garidsneezibas wahrdâ wirsmahzitajs Kaehlbrandts un Kursemes konsistorijas wahrdâ prahwests Seesemans. Tad pehz rindas stahjahs 15 mahzitaji pee sahrka un katris ar sawu pantu uj bihbeles atwadijahs no nelaika. Basnizâ bija sapulzejuschees 40—50 mahzitaji no Widsemes, winu starpâ 8 prahwesti, teologijas fakultetes weeneki, Widsemes un Kursemes konsistorijas delegati, brunneezibas weetneeks, landrahts K. v. Anreps is Ringenes, Jahna basnizas padome, Jurjewas pilsehtas galwa un daudz zitas eewehrojamas personas. Pulkst. 2 sehru swana skanas aizinaja uj Jgaunu deewwahrdeem. Deewanams bija tâ pahrpildits, ka nebija eespehjams sehdet, bet wiseem bija jastahw. Deewkalposchanu atklahja ar garaku runu no altara mahzitajs Willigerode. Lihds afarahm aisgrahba mahzitaja Oehrna spredikis, kursch aisnehma weselu stundu. Altara liturgiju isdarija Jurjewas Pehtera basnizas mahzitajs Eisenschmidts. Atkal 15 mahzitaji tuwojahs sahrkam un ar bihbeles panteem nelaikim sazija pehdejahs ardeewas. Deewwahrdus puschkoja wairak jaukta un wihru kora dseesmas, no kurahm weenu pats nelaikis komponejis. Ap pulksten 4 pa Jurjewas eelahm druhmejahs neskaitami lauschu bari. Wisa pilsehta ir kahjâs. Eelas, pa kurahm ees sehru gahjeens, teek slauzitas un skuju sareem apkaisitas. Polizeja ir parades uniformâ gehrbusees un raida ikdeenischkus brauzejus uj sahnu eelahm. Wisur swinigs skats. Pulkst. 1/25 prahwesti isnes sahrku zaur basnizu lihdz isejas durwim. Sastahdahs sehru gahjeens. Preekschâ top no 6 ar sehru drehbi pahrklahteem sirgeem lihku rati wilkti, kurôs atrodahs neskaitami nelaikim dahwati wainagi: no konsistorijas, no Jurjewas pilsehtas, no Jahna basnizas padomes, no teologijas fakultetes, no Widsemes brunneezibas, no Widsemes garidsneezibas, no v. Zeddelmana skolas, no Liwonijas korporazijas un no daudz ziteem. Nateem lihdsâs eet Marijas basnizas pehrminderi. Wineem seko brunneezibas weetneeki, pilsehtas galwa, 3 konsistoriju delegati, ap 50 mahzitaju pa diweem, teologijas fakultetes beedri un Jahna basnizas padome. Sahrku nes Liwoni, wineem pa preekschu soko korporazijas 3 sarscheti ar wainagu. Sarscheto starpâ sabeedribas seniors ir aisgahjeja dehls. Tad nahk tuwakee pederigee, daudz draugi un pasihstami, studenti, Zeddelmana un Treffnera mahzibas eestahdschu augstako klasu audzekni un Horna skolas skolneezes. Wilzeens dodahs pa Peplera, Promenades, Kühna, Brunineeku, Plato, Kreewu, Peterburgas, Alejas un Smilschu eelahm uj Marijas kapsehtu. Laiks ir speedoschi karsts. Debess sahk apmahktees. Meera weetâ eesjot, atskan ij nepahrskatama lauschu puhla mutehm pasihstamâ apbedischanas dseesma. Waugseras muischas puhteju koris dseesmu pawada, Wirkhausa kungam dirigejot. Bartolomejas draudses mahzitajs, prahwests Sielmans tad runâ Jgaunu walodâ par nelaiki karstus, atsinigus wahrdus. Kad weetejais mahzitajs Willigerode apbedischanas zeremonijas isdarijis, pee kapa stahjahs landrahts v. Anreps un Widsemes muischneezibas wahrdâ runâ pateizibas un atsihschanas wahrdus. Kâ Hollmans sawâ laikâ kâ Rauges draudses mahzitajs sawu amatu kopis, uj tam aisrahdija Rauges mahzitajs O. v. Samsons. Nelaikis strahdajis daudz skolahm par labu un intresejees preeksch wisa, kas derigs un semei par swehtibu. Jsdeenejuschais profesors Aleksanders v. Oettingens runaja kâ weenigais wehl dsihwojoschais aizgahjeja skolotajs sirsnigus atwadischanahs wahrdus. Nelaikis, students buhdams, esot pastahwigi ar domahm zihnijees, nekad nenoguris, bet allasch pehtijis un meklejis. Wilandes pilsehtas draudses wahrdâ, kuras eezirknî pehdejâ sinode notureta un kuras basnizâ nelaikis pehdejo reis deewwahrdus turejis, tureenes mahzitajs Mickwitzs nelaikim isteiza pateizibas. Korporazijas „Livonia" usdewumâ, kuras beedris un seniors Hollmans sawâ laikâ bijis, runaja students Laakmanis. Beidsot kahds nelaika senakais lihdsstrahdneeks un skolneeks, skolotajs Orgs Jgaunu walodâ atwadijahs. Hollmans kâ reti kahds pratis jaunekku sirdis zeenibu un mihlestibu pret skolotaja amatu eepotet. Ikkursch wina audzeknis-skolotajs ar ihstu dedsibu sawu amatu ispildot. Daudz dseesmas tika no daschadeem koreem un skolneekeem kapsehtâ nodseedatas. Apbedischanas zeremoniju widû atskaneja stipri pehrkona spehreeni un usnahza kreetns leetus. Wisur waldija leelakâ kahrtiba. Pehz 8 stundas ilgahm zeremonijahm laudis ap pulkst. 7 wakarâ sahka isklihst. A. A.

Skats diwdesmitajâ gadusimtenî.

Kâ katru jaunu gadu sagaidot, zilweka sinkahrigais prahts wehletos issinat, ko tas atnesihs, tâ jo sewischki jaunu gadusimteni usnemot newilus ronahs wehleschanahs dabut sinat, ko tas apsola zilwezei, kahdas pahrgrosibas, winam waldot, notiks tautu un walstju satikshmê.

Nahmu, prahtigu atbildi uj scheem jautajumeem mehgina dot Wahzu wehstures profesors Dr. Maks Lenzs. Winsch raksta apmehram schâ:

Paregoschana ir nelahga leeta. Wehsture mahza, ka paregu praweetojumi gandrihs nekad naw peepildijuschees tâ, kâ tee bij domati. Tadehk warbuht taisni wehsturneekam newajadsetu mehginat uswilkt nahkotnes preekschkaru un kâ Saulam dotees starp praweescheem. Tomehr zeksch, pa kuru es eju, ir zitadaks, nekâ lihdz schim eerastais; pee tam tas ir tahds, kas tikko iswed laukâ is man eerastâ aploka. Ihstee paregi allasch laikôs paregojuschi nahkamibu pehz tagadnes. To war teikt no wiseem partiju jeb pareisak sakot masu pulzinu wadoneem. Turpretim kad wehsturneeks usnemahs sakot nahkotnes sihmes, tad winsch pee tam pilnigi atteiksees no dzenas kaislibahm un partiju zihnahm, — ja, winsch tikai drustu pagreesihs azis uj to brihdi, kurâ stahwam, bet winsch skatisees uj pagahjuscho dsihwi, pee kam gan japeesihmê, ka jau wakarejâ deena peeder pee pagahtnes: zaur gadusimteneem, — kâ praweets, kas atgreesees ar muguru pret nahkotni, — winsch pehtihs pehz teem likumeem, kuri tura wehstures walstis sawôs zeltos — tâ winsch war zeret, ka tam isdosees wismaz apmehram aprehkinat to stahwokli, kahdu schihs walstis nahkotnê eenems weena pret otru.

Bet wirslikums, kas wisas walstis wisôs gadusimtenôs kustina un walda, ir dsineklis pehz paschustureschanahs. Ar scho dsinekli saweenota zenschanahs pehz augschanas un isplatischanas, pehz wisu spehku attihstischanas. Walsts forma pee tam ir weenaldsiga: waj ta ir monarchija waj republika, teokratija waj despotisms, pilsehtas- waj tautas walsts — weena pamata ihpaschiba ir kopiga wisahm, leelahm un masahm walstim: dsihwê paschâ tahs stahjahs ar scho dsinekli. Ja schi griba buhtu attihstijusees tikai weenâ weetâ uj semes lodes un nekur neatrastu pretestibu, tad wina (ja tahs dsihwibas spehks to peelautu un buhtu muhschigs) augtu augumâ, lihdz beidsot semes lode buhtu aptwerta no weenas gribas, no weenas walsts. Bet zik tahlu skats sneedsahs atpakaļ gadusimtenôs, mehs redsam daudz walstis ar weenadu zenschanos. Un tâ ka katra no tahm speeschahs tiktahl uj preekschu, kamehr tai neteek spraustas robeschas no ahreenes, tad wispahrigâ laika sihme ir: nerimstoscha zihna par pastahweschanu un waru. No scha stahwokla skatotees, nemaz naw wajadsigs usstahdit jautajumu, kuru diwahm walstim sadurotees wehsture tik beeschi zilajusi, — jautajumu: kursch wainigs, ka karsch iszehlees, — kursch ir tas usbruzejs. Labi apskatotees, wisi kari ir usbrukuma kari, un kas pirmais usbruhk, tas zaur to tikai grib eenaidneeku aiskawet, lai tas nedabu sawu spehku sawahkt, kas tam pascham kluhtu bihstami. Mums te naw ilgi jametlê pehz peemehra: kad Angli tagad mehgina nomahkt Buhru walstis, tad tee to naw usstahkuschi tikai Transwales selta lauku dehl, bet tee grib nospeest Hollandeeschu elementu Deenwidus-Afrikas apgabalôs, eekam tas tizis par pahrak stipru, un preeksch Anglu pasaules waldibas wirskundsiba, pahrwaldiba par Deenwidus-Afriku ir dsihwibas jautajums. Bet jo masaka pretestiba, jo straujaka peeaugschana. Tas pahr wisahm leetahm ir tas eemesls, kadehk tahdas walstis, kâ Sabeedrotahs Walstis un Anglija ieapturamas isplesschahs. Tikai tur, kur stahjahs preti pahraka griba, minetahs walstis palikuschas stahwot, bet pee tam tahs jo wairak sawu waru isplatijuschas tur, kur tâ sakot durwis wakâ. Kad Wahzu politika mihlejusi meeru un tikai aisstahwejusees pret usbruzejeem, tad tas notizis tadehk, ka Wahzu walstij wisapkahrt stipri kaimini: tanis gadusimtenôs, kad pee Wahzijas robeschahm bija tikai wahjas walstis, ari Wahzeeschi uj pehdejo rehkinuma bez bailehm isplatijuschi sawu waru; un droschi ween tee atkal sawu semi paplaschinatu, ja tikai rastos kahda walsts, kuru waretu dalit. Tatschu zik maks ir Anglijas uj preekschu speeschanahs spehks, to peeruhda winas karsch ar Buhreem: winai wajadseja gandrihs wisus sawus spehkus pagalam nokauset, lai eeguhtu tikai pirmahs uswaras pahr nedaudz tuhkstoscheem nabaga ganu un semneeku. Un zik bezspehziga bij tâ sauktâ „widus walsts" Kihna, kad majâ Japana tai usbruka un to pehz pahris isweizigeem spehreeneem peespeeda mestees zeltôs! Jo stipraki ir spaidi no ahreenes, to teesu stiprak mehdz sanemtees spehki, kas scheem spaideem strahdâ preti. Naw preeksch tam neweena lauzaka peemehra, nekâ Pruhsija, kura zaur teem usdewumeem, kuri tai bij uslikti, jutahs peespeesta, sanemt wisus sawus spehkus. Schihdu tautas spehks (sihkstakâ tauta, kahdu wehsture pasihst) zehlees no teem spaideem, kurcem ta bijusi padota no sawas wehstures sahkuma lihdz schai baltai deenai. Un kad Eiropa wismasakajâ semes gabalâ attihstijusi wisleelako spehku, — tahdu spehku, ka ta uswarejusi wisu semes lodi, — tad tas nahk no tam, ka te iszehlusees leelwalstju rinda, kuras pastahwigi zita zitu speeschot un spaidot bij speestas sawus spehkus attihstit.

Paspahrnê.

Par noseedsneekeem.

(Turpinajums.)

Noseedsneekeem, falihdsinot ar normaleem zilwekeem, mehdz buht masak attihstiti juhtekli, isnemot weenigi redses spehju. Gandrihs pusei no nepeeauguscheem noseedsneekeem, kurus ismeklejis dakteris Bono, bijusi diwreis tik stipra redses spehja, kâ ziteem winu wezuma jaunekleem. Kahds zits dakteris ismeklejis schini sinâ peeauguschus noseedsneekus un atradis to paschu; wiswairak attihstitas bijuschas azis pee slepkawahm, no kureem weenam bijusi trihskahrtiga redses spehja. Ari schinî sinâ noseedsneeki wairak lihdsinahs meschoneem, no kureem daschi, peemehram Ugunssemes apdsihwotaji redz peezas reisas tahlaku, nekâ Eiropeetis. Turpretim ziti juhtekli noseedsneekeem daudz masak attihstiti, nekâ normaleem zilwekeem. Sewischki beeschi pee wineem sastopama wahja dsirdes spehja: no 82 reis ismekleteem noseedsneekeem 55 newareja labi dsirdet. Tas pats sakams par winu oschanas spehju: no 80 schinî sinâ ispehtiteem noseedsneekeem 8 newareja nemaz saost. Tapat garscha normalam zilwekam pilnigaki attihstita nekâ noseedsneekam.

Eewehribu pelna ari tas, ka noseedsneeki gandrihs arweenu sahk smehket jau behrna gadôs. Pehz kahda Frantschu ahrsta ispehtijumeem no 603 nepeeauguscheem noseedsneekeem 8 lihdz 15 gadu wezumâ puse jau bij smehkejuschi, eekams wini nokluwa laboschanas eestahdê.

Noseedsneeku meesigâ besjuhtiba, kura reisahm sneedsahs lihdz pilnigai weenaldsibai pret gaidamo sodu, pat nahwi, saweenojahs ar tikpat leelu dwehseles besjuhtibu. Pehdejo apleezina wisi, kam bijusi isdewiba, ilgaku laiku eewehrot noseedsneekus. No tahdahm personahm mehs dsirdam, ka, ja noseedsneeki kaut ko noschehlo, tad tikai to, ka wini isdarijuschi par maz noseedsibu un naw mahzejuschi isbehgt teesahm. Dakteris Uejs, ahrsts laboschanas nometnê pee Rujorkas, teiz, ka winam nekad naw gadijees noseedsneeku starpâ redset issamisuma skatus, waj sawas noseedsigahs dsihwes noschehloschanu. Wisi wini bijuschi jautri, peerahdijuschi labu ehstgribu un gulejuschi zeetâ, weseligâ meegâ. Despins, Frantschu psichiatrs, kursch laidis klajâ klasifku fazerejumu par noseedsneeku psichologiju, isteizahs, ka padaritâ noseeguma noschehloschana sastopama tikai pee teem noseedsneekeem, kas nejauschi par tahdeem kluwuschi, kurpretim ihstee, jeb tâ sauzamee dsimuschee laundari esot aukšti un weenaldsigi ir preeksch, ir pehz noseeguma. Kahds noseedsneeks, pee teesas waizats, waj winam noseegums bijis jau eepreeksch apdomats, atbildeja, ka winsch jau preeksch 18 mehnescheem bijis to nodomajis, bet tikai tadehl newarejis agraki to isdarit, ka winam truhzis wajadsigahs naudas. Kahdam zitam noseedsneekam, kursch tikpat mâz noschehloja sawus darbus, teesnesis waizaja, kadehl winsch gribejis pats sew galu padarit, kad winu apzetinajuschi; apsuhdsetais uj tam atbildeja, ka winsch gribejis nonahwetees aiz dusmahm par to, ka kritis polizijas nagôs. Nahwe tahdus noseedsneekus nebuht nebeedê. Noteesaschanas preekschwakarâ wini gul meerigâ meegâ, jautri usgelahs, labi paehd un pat joko: tâ kahds uz nahwi noteesats laundaris, kuru fargi mudinajuschi steigtees, atteizis wineem, smeedamees: „Neruhpejatees, bez manis neeesahks." Kahds bende teizis Lombroso, ka laupitaji un slepkawas dodotees uj soda weetu it jautrâ prahtâ. Ziti noseedsneeki turpretim reisahm israhdot breesmigas bailes no nahwes, usnemot daschkahrt ar leelu labpatikschanu garidsneeka deewwahrdus, bet sawus noseedsigos darbus tatschu nenoschehlojot. Daschi atkal tikai leelidamees israhdot nizinaschanu pret nahwi un mirstot apgalwojot, ka wini newainigi. Kahds zeetuma usraugs teiz, ka no 400 slepkawahm, kurus winsch redsejis, winsch tikai pee trim pamanijis noschehloschanas sihmes.

Zaur scho tikumigo besjuhtibu isskaidrojahs noseedsneeku zeetsirdiba noseegumus isdarot un wehlak winus peeminot. Kad Lombroso kahdam laundarim rahdija wina seewas gihmetni, kuru tas bij nokawis, tad laundaris tikai sazija, ka gihmetne esot loti labi isdewusees, un tikai tâ blakam peemetinaja, ka tani brihdî, kad winsch sawu seewu jau bijis nahwigi eewainojis, winsch no tahs luhdsis peedoschanu, bet nedabujis. Dakteris Korrs peemin kahdas meitschas atstahstijumu, kurai bij usdota usraudsiba par diwi maseem behrneem; wina eedewa teem sosforu no spitschkahm tikai tadehl, lai winai buhtu isdewiba skreet pee ahrsta un uj apteeku.

Tahdi tikumigas besjuhtibas peemehri stahw tuwâ sakarâ ar meesigo besjuhtibu, par kuru agrak runajam. Tikpat weenâ, kâ otrâ sinâ noseedsneeki tuwojahs meschoneem, kuri sweschu zilweku nonahwet netura ne par kahdu noseegumu. Salihdsinot noseedsneekus ar meschoneem, war atrast daudz kopigu ihpaschibu; bez jau minetahm tikpat weeni, kâ otri sawâ starpâ lihdsinahs zaur weeglprahtibu, besbehdibu nahkotnes sinâ, eespehju ahtri eekarsetees u. t. t. Bet meschonim ir sawi stingri pastahwoschi tikumibas likumi, kureem winam jaklausa, sihmejotees uj „saweem laudim", tahs kopdsihwes lozekleem, pee kuras winsch pats peeder. Noseedsneeki turpretim ir tahs sabeedribas eenaidneeki, kurâ wini dsihwo. Kâ turpmak redsesim, pat augstaka prahta attihstiba nespehj noseedsneekâ sawaldit naidigo dsihschanos pehz apkahrtnes posta.

Runojot wispahr par noseedsneeku prahta attihstibu, mums jaeewehro pee wineem diwi ihpaschibas, kuras, kâ leekahs, runâ weena otrai pretim. Weenkahrt noseedsneeks ir neapkerigs, besruhpigs un nesaprahtigs; bet otrkahrt winsch ir loti ismanigi wiltigs, pret isweizigi peelabinatees un atrod weegli lihdzeklus, kas winu wed pee spraustâ mehrka. Personas, kas labi pasihst noseedsneekus, arweenu eewehrojuschas abas ihpaschibas kopâ. Dakteris Krafts to isspreesch schâ: „Leetprateji teiz, ka noseedsneekeem peemiht wairak ismanigas wiltibas, nekâ prahta. Bet kahda ir schi ismaniba? Ta ir instinktiwa, eedsimta spehja, kura neatkarahs no sapraschanas un daschureiz parahdahs pee pahrak agri attihstiteem behrneem, pee meschoneem, feeweetehm un mulkischeem. Schi spehja atlauj tikai to redset, kas azu preekschâ, un iseet wairak tikai uj to, lai zitus peekrahptu. Prahta bezdarbiba, kura ar scho spehju saweenojahs, parahdahs eeksch tam, ka noseedsneeks, pahrdomadams noseegumu, nesagatawojahs uj wiseem nejauscheem atgadijumeem un pehz isdarita noseeguma tuhlit saudê wisu usmanibu un apdomibu, it kâ kad noluhku sasneedsot buhtu isbeigusees wina prahta energija."

Pehdejâ peesihme ir loti swariga preeksch noseedsneeka raksturoschanas. Winsch wispahrigi naw spehjigs, nodarbotees ar kaut ko ilgi un pastahwigi. Winsch ir kuhtris wisâ sawâ buhtibâ, un schi kuhtriba ir wina noseedsibas galwenais pamats. Lemèrs, kahds Frantschu noseedsneeks, kursch dsihwoja schi gadusimtena sahkumâ, sazija teesas istabâ: „Es arweenu biju flinks; man par to kauns — es atsihstos, — bet es neesmu derigs darbam; lai waretu strahdat, wajaga pee tam peespeestees, bet es to nespehju; man ir energija tikai preeksch flikteem darbeem; ja mani peespeedihs strahdat, tad man nebuhs wehrts dsihwot; lai labak mani noteesâ uj nahwi."

Neskatotees uj schahdu nepahrwaramu kuhtribu, noseedsneekus brihscheem pahrnem it kâ darbibas drudsis, kur winu energija sasneedz augstako pakahpeni. Schahdi usbudinajuma brihschi wineem, azim redsot, ir nepeezeeschami, jo wini beeschi meklê lihdzekkus, kâ sasneegt schahdu stahwokli. Te meklejams ari zehlons, kadehl noseedsneeki tik loti mihlê stiprus dsehreenus. Bet ar wehl leelaku kaislibu nekâ dserschanai, wini nododahs spehlei uj naudu. Tiklab dserschana, kâ spehle winus sewischki peewelk leelakâ sapulzê. Bet ari bez ahrigeem usbudinajumeem noseedsneeka daba parahdahs waras darbôs. To peerahda zeetumneeku dumpji, ar kureem bagatas daudz zeetumu wehstures. Pa dakai tahdi dumpji war zeltees zaur zeetumneeku dsihwes spaidigo weenmulibu, bet beeschi eemesli meklejami paschôs noseedsneekôs. Neskatotees uj wispahrigo besjuhtibu, noseedsneeki ir loti juhteligi pretim gaisa eespaideem, wairak nekâ ziti zilweki. Tâ preeksch pehrkona daschi no wineem top nemeerigi un winu spihtigâ ifturschanahs pat noder winu beedreem par sihmi, ka buhs flikts laiks. Lombroso pamanijis, ka Jaleeschu noseedsneeki wiswairak karstajâ gada laikâ nesahs uj peepeschcem waras darbeem. Spahnijâ zeetumneeki mehdz buht sewischki rupji un spihtigi pawasari un wasarâ. Tas pats eewehrots Rujorkas laboschanas eestahdê pawasari un rudeni. Anglijâ ihpaschi seeweeschu kahrtas noseedsneezehm usnahk usbudinajuma laikmeti. Daschas pat taisni pasaka saweem usraugeem, ka winas mehginahs behgt, un par spihti wiseem peekodinajumeem to ari isdara. Kad noseedsneeki walsirdigi isrunajahs par saweem noseegumeem, wini tos isskaidro zaur tahdu pat nepahrwaramu dsinekli. Daschi kabatu sagli sazijuschi jau allasch minetajam Lombroso: „Schinis aisgrahbtibas (!) brihschôs mehs newaram sawalditees, mums wajaga sagt." Tahds pat saglis isskaidrojis Marro: „Kad es redsu garamgahjeju ar pulksteni kabatâ, tad man wisadâ sinâ gribahs winam to atnemt, kaut ari man naudas newajadsetu."

Peeklahjibas juhtas noseedsneekeem tikpat sweschas, kâ patikschana strahdat. Peeklahjibas truhkums pee dascheem parahdahs apbrihnojamâ nekaunibâ, pee ziteem — trakâ leelibâ un augstprahtibâ. Dsihschanahs pazeltees kaut

Bet zihnâ isschkir stiprums, spehks. Tadehk naw nowehrschams, ka pasaule attihstahs leelwalstju sawstarpigajâ sazihkstê un ka maso walstju liktens grosahs un attihstahs, peesleenotees pee leelwalstim: tapat kà swaigschnu walsti maso swaigsnischu zeki grosahs pehz leelo swaigschnu zekeem. Wehsturigahs pasaules peewilkschanâ un atstumschanâ waram ari mehs, tapat kà swaigschnu pehtneeki, nowehrot pahrgrosibas, kuras noteek pa gadusimteneem. Tuws peemehrs preeksch tam ir Hollande, kas, sahkot no 16. gadusimtena, wasata schurpu un turpu starp trim Neetrum-Eiropas leelwalstim: Spahniju, Franziju un Angliju. Bet ar 1866. g. austrumôs no tahs nodibinajusees pirmahs schkiras swaigsne, — Wahzu walsts, un jau redsam, kà schi Wahzu tautas atwase no sweschajeem zekeem atwesta atpakal us to zeku, no kura ta bij nogreesta tikai zaur pasaules walstju waru un Wahzu tautas spehku wahjinaschanu.

Bet eewehrojama ir ta pastahwiba, ar kuru stiprahs leelwalstis turahs pee saweem reis eesahkteem zekeem; pasaules wehstures krihses to weenmehr pkerahda no jauna un israhda eedsimtos dsineklus ar pirmatnejo spehku. Tà Kreewijas politika wehl schodien kustahs pa teem zekeem, us kureem Pehteris Leelais to norahdijis un kura jau bij eepreeksch attihstita senajâ Maskaweeschu walsti: sapulzinat Slahwu pasauli un Aleksandra Leelà walsti sem Zara szeptera, — tas ir tas dsineklis, kas tai peeschkir stiprako zensibu; tas ir tas saistoschais likums, kas wisôs Kreewijas laikmetôs bijis redsams. Wehl gaischak nojauschami Franzijas mehrki winas wehsturê: no ta laika, kad Klodwigs ar Romeeschu basnizas palihdsibu saweenoja Gallijas semi sem Franzijas krona, Romeeschu tiziba un tautiskà saweenoschanahs ir palikuschas winas zeeschi noteiktais mehrkis. Neweena no winas rewoluzijahm scho mehrki naw warejusi isnihzinat; to wareja pat redset partiju sawstarpigajâ satikshmê pa Dreisusa klismas laiku; un kas pasaulei no eesahkuma isskatijahs it kà nowirsischanahs no Franzijas prinzipa, tas lihdſ schim wehl weenmehr galu galâ israhdijees par winas pirmatnejo mehrku pastiprinajumu.

Muhsu gadusimtena straujahs pahrgrosibas saimneezibas un sadsihwes sinâ, zik neismehrojamas tahs ari naw bijuschas, naw warejuschas scho pastahwibu masinat, bet to tikai wehl wairak nostiprinajuschas. Taisni Kreewijas wehsture te atkal dod labako peemehru. Kas waretu gan schaubitees, ka wisa Kreewu tauta sazeltos kà weens wihrs un dotos nahwes karâ, kad, tapat kà pehdejo reisi karâ ar Turkeem, no augscheenes tiktu dots signals? Tas pats jasaka par Wahziju. Beeschi apgalwots (un ta ir skaidra taisniba), ka Bismarks atkal usnehmis Pruhsijas politikâ Fridricha Leelà tradizijas: tà winsch Austriju nogahsis pee semes un tà nodibinajis Wahziju; schihm tradizijahm winsch mehginajis sekot ari jaunajâ walsti un tahs sawu eespaidu israhdijuschas wisâs Wahzu zihnâs; no schahm tradizijahm — ta ir Wahzu patriotu tiziba — atkarahs Wahzu tautas labklahjiba.

Ja tas wiss ir pareisi, tad tà gan ari paliks turpmaki. Un ar to isnihzinatas wisas to wihru fantasijas, kuri aiſ saimneezibas eemesleem, ar to tee grib wisu isskaidrot, praweeto Eiropas zeetsemes leelwalstju kopâ sadurschanos (es nesinu, waj pret Ameriku, waj Angliju, waj pret abahm us reisi). Tee ir seepju burbuli, kuri staigà augschup un lejup un kuri raditi diplomateem preeksch papreezaschanahs, bet kuri zaur katru gruhdeenu un satrizinajumu politiskajâ gaisâ saplok. Un taisni tadehk tik ehnainas ir daschu muhsu pasaules lahpitaju lejputrijas. Wini wisi eesahk ar tahm domahm, ka waretu kahdreis beigtees zihna. Bet wehsture peerahda, ka winu paschu partija un tee dsinekli, kas tanî dsihwo, ir melkuligi. Pret paschu gribu grosahs winu kaujas sauzeeni un programmas. Ari tahs ir padotas tam pascham wirslikumam, kursch pahrwalda walsti. Lai sagaiditu tahdus notikumus, kahdus radijusi wezà gadusimtena pirmà puse, buhtu wispirmâ rindâ wajadsigs, ka starp leelwalstim un tautahm masinatos senakà skaudiba. Bet pehdejà naw nekad bijusi leelaka, nekà muhsu

---

kahdâ sinâ par ziteem pahri, lai tas makfatu, ko makfadams, ir arweenu sihme, ka tahdam zilwekam peemiht kaut kahda nepilniba, gariga gaudeniba; tas redsams wislabaki no tam, ka lepniba un augstprahtiba sawâ wisaugstakajâ pakahpeenâ wisbeeschak sastopama pee noseedsneekeem. Pehdejee allasch mihl loti lepni gehrbtees un wineem naw leelaka preeka, kà kad wini war uf laudim darit eespaidu ar sawu bagatibu un dahrgo apgehrbu. Tais laikôs, kad wehl walkaja famtu un nesa sobenus, slawenais laupitajs Schepards arweenu parahdijahs publikâ Genueeschu famta drehbês un ar sobenu ar sudraba spalu. Italeeschu laupitaji arweenu gehrbjahs lepni. Garams pascha, wadons Tschiganu bareem, kas isgahjuschâ gadusimtena beigâs postija Ungariju, walkaja zepuri, kas bij isgrefnota ar seltu un dahrgeem akmeneem un makfaja lihdſ 4000 dahlderu. Jo wairak gruhtu noseegumu kahds kaundaris pastrahdajis, jo wairak winsch ar teem lepojahs un jo leelaku zeenibu winsch banda sawu beedru starpâ. Slepkawas istaisa noseedsneeku starpâ sawu ihpaschigu aristrokatiju; wini ir zeetuma waroni un isturahs ar nizinaschanu pret teem, kas tur atronahs masu noseegumu dehk.

(Turpmak wehl.)

Grahmatu galds.

Par Arabiju. Sarakstijis P. Depelowitschs, tulkojusi Ausu Emma. Derigu Grahmatu Nodalas apgahdeens. 102 puslapas teksta ar bildehm, makfâ 25 kap.

Grahmata aptwer weenkahrschu aprakstu par Arabiju un tà ka ta nodomata jaunekleem, kam wehl redses aploks naw wisai leels, tad katrs sweschaks wahrds grahmatâ uf weetas isskaidrots. Tomehr daschâ weetâ farakstitajs no schi zeka atkahpjahs. 8. lapp. stahsta, ka strauss ir leels putns, bet turpat peemin gazeli un neteiz, kas ta tahda. Grahmata tik min, ka gazele esot tukſnescha skaistule. Behrns, kursch nesin, ka gazele ir skaists lopinsch, pehz grahmatas isskaidrojuma gazeli war noturet par ko ween grib: putnu, swehru, waj pat zilweku. Kad isskaidrojumus sneedſ, tad tee sneedsami konsekwenti. Walodai tulkojumâ peemiht deesgan skarbumu. Arabi „dsen jokus" (44. lapp.), pahr tukſnescha zekotaju galwahm wirsahs „nokarsets dselsê" (49. lapp.). Arabi gan dsen, teiksim, kameelus, bet ne jokus — un „dselsê" naw leetojams wihreeschu kahrtê. Tiklab satura, kà tulkojuma sinâ grahmata ir wahjaka, nekà tas pee Der. Gr. Nodalas isdewumeem parasts. R. B.

Grahmatu galds.

Par Arabiju. Sarakstijis P. Depelowitschs, tulkojusi Ausu Emma. Derigu Grahmatu Nodalas apgahdeens. 102 puslapas teksta ar bildehm, makfâ 25 kap.

Grahmata aptwer weenkahrschu aprakstu par Arabiju un tà ka ta nodomata jaunekleem, kam wehl redses aploks naw wisai leels, tad katrs sweschaks wahrds grahmatâ uf weetas isskaidrots. Tomehr daschâ weetâ farakstitajs no schi zeka atkahpjahs. 8. lapp. stahsta, ka strauss ir leels putns, bet turpat peemin gazeli un neteiz, kas ta tahda. Grahmata tik min, ka gazele esot tukſnescha skaistule. Behrns, kursch nesin, ka gazele ir skaists lopinsch, pehz grahmatas isskaidrojuma gazeli war noturet par ko ween grib: putnu, swehru, waj pat zilweku. Kad isskaidrojumus sneedſ, tad tee sneedsami konsekwenti. Walodai tulkojumâ peemiht deesgan skarbumu. Arabi „dsen jokus" (44. lapp.), pahr tukſnescha zekotaju galwahm wirsahs „nokarsets dselsê" (49. lapp.). Arabi gan dsen, teiksim, kameelus, bet ne jokus — un „dselsê" naw leetojams wihreeschu kahrtê. Tiklab satura, kà tulkojuma sinâ grahmata ir wahjaka, nekà tas pee Der. Gr. Nodalas isdewumeem parasts. R. B.

---

deenâs. Leelo walstju zihna dehl waldibas pahr semes lodi saista partijahm rokas.

Tikai weena leeta ir wajadsiga: ka galwenais likums, kopibas juhtas, kas walsti dsihwo, griba pehz pastahweschanas un waras paleek dsihwa. Jo nemirstama ta naw.

No ahrsemehm.

Kihnâ it kà wisi nelabee gari buhtu pasprukuschi wakâ un uf drihsu meeru zeribas masas. Kamehr wehl leelwalstis sarakstahs par Wahzijas preekschlikumu, ka meera sarunas naw ahtraki eesahkamas, eekams Kettelera slepkawas un ziti wainigee naw nodoti leelwalstju teesai, Kihnas waldiba jau pasteigusehs jo gaischi peerahdit, zik maſ winai pateesibâ ruhp meera lihgschana. Par weenu no ihstajeem wadoneem pee breesmu darbeem, kà sinams, jau no sahkta gala ne bes eemesla tureja prinzi Tuanu un wina wahrds tà tad ari tika minets to starpâ, kas buhtu nododami Eiropeeschu sodam. Bet nu schis pats prinzis Tuans eezelts par keisara slepenahs padomes preekschneeku, tà tad par weenu no wisaugstakajeem walstseerehdneem. Zaur wina rokahm ees turpmak wisi papihri, ko keisars sanem un issuhta, un jo nespehzigaks ir pats keisars, jo leelaka wara isnahk wina slepenpadomes preekschneekam. Kà lai nu leelwalstis peeprasa Tuana sodischanu, kad winsch ir prasijumu ihstenais sanehmejs un ispilditajs? Tapat augstakâs weetâs tikuschi ari wehl daschi ziti Kihneeschu waldibas wihri, kas stahweja nelabâs aisdomâs kà dumpineeku wadoni un leelduhrneeku rihkotaji, kamehr Eiropeeschu draugi un labwehli nobihditi pee malas. No tam ir skaidri redsams, kahdas ir Kihnas waldibas ihstenahs domas. Wiltigee Kihneeschu politiki ir it labi nomanijuschi, ka leelwalstju starpâ newalda wairs tik pilniga weenprahtiba kà pirmajâ laikâ, un tadehk wini sahk droschaki stahtees uf dumpineeku pusi. No weetu weetahm nahk sinas, ka misionari waijati un nogalinati, ka kristitee Kihneeschi simteem, pat tuhkstoscheem apkauti. Kamehr pirmajâ laikâ breesmu darbi notika wairak tikai Kihnas seemeku pusê, tagad nahk nelahga wehstis ari no zitahm leelahs walsts dakahm. Leelduhrneekeem peebeedrojahs ari zitas sabeedribas un partijas un leekahs tihri, ka drihsumâ wisa Kihna grib sazeltees kahjâs pret Eiropeescheem. Li-Hung-Tschangs gan wehl joprojam rihkojahs kà meera sarunu wedejs, bet ari uf winu war maſ palaistees. Te winsch isleelahs, ka wina saldati esot leelduhrneekus tuhkstoscheem apkahwuschi, te atkal draudê, ka iszelschotees breesmigs karsch, ja leelwalstis neatsazischotees no saweem pirmajeem pagehrejumeem. Katrâ sinâ grahfam Waldersee, kas patlaban Kihnâ nobrauzis, buhs darba un raischu deesgan, jo wairak wehl tadehk, ka leelwalstju starpâ naw wairs ihstas weenprahtibas. Amerikani jau gaischi issazijuschi, ka wini negrib wairs tahlak karot, un daschas zitas leelwalstis sahk arweenu wairak staigat pa saweem ihpascheem zekeem, eewehrojot sawas ihpaschahs intreses.

Nekahda laba sihme naw ari ta, ka kahda keisariska pawehle par Kihnas galwas-pilsehtu isfludinajuse Sianfu jeb Singanu, kas atronahs kahdas 900 werstis uf deenwidus-wakareem no Pekinas. Kihnas waldibas kungi laikam domâ tà: lai Eiropeeschi rihkojahs pa Pekinu, — mehs wirsisimees tahlak; kamehr muhs tur aissneegs, paees laiks, un kas sin, waj pa tam muhsu eenaidneeki paschi sawâ starpâ nesaeet matôs!

Pehdejahs Kreewu waldibas sinas no kara-lauka wehsta par wairak pilsehtu eenemschanu. Tà 7. Septembri Kreewu kara-pulki generalu Stackelberga un Zerpizka wadibâ, daschahm Wahzu, Franschu un Austreeschu nodakahm peedalotees, eenehmuschi Peitangas apzeetinajumus. Muhsejeem krituschi 4 saldati, eewainoti 4 ofizeeri un 40 apakschkareiwji. Weeglî eewainoto starpâ atronahs ari generalis Zerpiztis. Nakti no 8. uf 9. Septembri wirsneeks Pflugs ar 200 kasaku, 2 eskadronahm dragunu un 4 leelgabaleem usbruzis Lutajas pilsehtai un to uf ahtru roku eenehmis, kaut gan ta tikusi no kahdeem 4000 Kihneescheem aissargata. Generalis Zerpizkis, ar leelaku spehku pakalnahkdams, aisdsinis Kihneeschus ari no apzeetinajumeem pilsehtas tuwumâ un atnehmis teem wisus leelgabalus. Muhsejeem pee Lutajas krituschu nebijis, tadehk ka usbrukums bijis preeksch Kihneescheem pahrak sparigs un notizis pa nakts tumsibu. Tahlak generalis Rennenkampfs 11. Septembri bes zihnas eenehmis Girinas pilsehtu uf Sungari upes krasta, ar kahdeem 120,000 eedsihwotaju. —

No Deenwidus-Afrikas kara-lauka sinas neskan Buhreem par labu. Ari pee Komati-Portas wini naw spehjuschi ilgi turetees Angku leelajam pahrspehkam preti. Weena daka no Buhru karaspehka pahrgahjuse pahr Portugaleeschu robeschahm un padewusehs Portugaleescheem; Lorenso-Markeja pehz Angku laikraksta sinahm esot pilna no badâ nonihkuscheem Buhru behgkeem. Otra daka turpreti Botas wadibâ dewusehs uf seemeleem un domajot apzeetinatees Pietersburgas apkahrtnê. Tà tad ari tagad wehl karsch nebuht naw beidsees. Ar wispahrigu preeku gan apsweiks sinu, ka tschaklais Dewets tatschu wehl ir dsihws un jau atkal rihkojahs Angkeem aiſ muguras. Kahds Angku wirsneeks issuhtits winu guhstit. Oranschas brihwwalsts nebuht wehl naw pilnigi Angku rokâs. Lords Robertſs nule sino, ka Angki atkal eenehmuschi Lindleju un Heilbronu. Tapat paschôs Transwales deenwidus-wakarôs nule kahdâ pilsehtinâ atswabinats Angku garnisons, ko Buhri tur bij eelenkuschi. Wisas schihs sinas leezina, ka Buhri tomehr wehl turahs. — Presidents Krügers wehl arweenu atronahs Lorenso-Markesâ. Angkeem paklausigee Portugaleeschi azim redsot leek Krügera aizsekoschanai kahdus schkehrschkus zekâ. Angku laikraksti patlaban istreezahs par to, ka newajagot Krügeram laut aiswest projam Transwales waldibas papihrus un naudu, jo winsch tatschu neesot wairs Transwales presidents, bet behglis un saglis. Nebuhtu ari nekahds brihnums, ja Angku waldiba uf schahdu rihditaju balsi klausitos — taisnibas tatschu wina jau sen wairs nepasihst! —

No eekschsemehm.

No Peterburgas. Kreewijas soli Mandschurijâ. Galwas-pilsehtas laikraksti pasneedſ sekoschahs diwi Amuras apgabala kara-gubernatora un kara-pulku pawehlneeka generalleitenanta Gribski pawehles.

Pirmà pawehle aisrahda, ka uf Amuras apgabala generalgubernatora pasinojumu pa telegrafu, wisi no muhsu kara-pulkeem eenemti apgabali no schi laika sahkot, isnemti no Kihnas eestahschu pahrwaldibas un padoti pilnigi muhsu swaram un likumeem. To eewehrojot kara-gubernators pawehl: 1) ka agrakais Transsejas-Mandschurijas apgabals, kuru eedsihwotaji agrak stahweja Kihnas eestahschu pahrwaldibâ, tapat no muhsu kara-pulkeem eenemtais apgabals gar Amuras labo krastu teek zaur scho isskaidrots kà pahrgahjis Kreewijas pahrwaldibâ; 2) Kihnas pawalstneeku atgreeschanahs uf augschmineteem apgabaleem aisleegta, jo schihs semes nolemtas weenigi Kreewu apdsihwoschanai; 3) bijuschâ Kihnas pilsehta Aiguna un nometne Sachaljana lihdſ ar pee tahm peederigeem peederumeem teek uf laiku nodota tikai kara-preekschneezibas pahrwaldibâ ar stingru aisleegumu wisahm priwatpersonahm apmestees schinis pilsehtâs un winu apkahrtnê; 4) agrakâ Aigunas pilsehta un Sachaljanas nometne newar tikt no janna usbuhweti; no nenopostitahm Kihneeschu buhwehm weenigi tahs war paliktees, kuras leeto kara-pulku wajadsibahm. Tahlakee peezi punkti satur nosazijumus par mineto apgabalu pahrwaldibu un administrazijas soleem. Otra pawehle skan schahdi: „Mandschurijas eedsihwotaji! Lihdſ beidsamajam laikam Kreewi un Mandschuri dsihwoja meerigi blakus weeni otreem, kas ihsti noderigi un sewischki labi bij preeksch jums. Tatschu preeksch kahda mehnescha juhs, aiſ neprahtibas un pahrdroschibas bijat usbrukuschi Blagoweschtschenskas pilsehtai un aistikuschi Kreewijas eedsihwotajus, aismirsdami, zik breesmigi spehzigs ir sawâ warâ Leelais Kreewijas Keisars ar semehm, kaudim un eerotscheem.

Par to juhs esaet bahrgi soditi. Aigunas pilsehta un sahdschas pee Amuras krasta, kur peemita pahrdroschakee usbruzeji Kreeweem, ir nodedsinatas. Juhsu kara-pulki sakauti, Amuras upes uhdens palizis netihrs no Mandschuru lihku tschupahm . . .

Neweens no Mandschurijas eedsihwotajeem lai neeedroschinahs atgreestees atpakal tanis zeemôs, kas atronahs pee Amuras krasta!

Bet juhs, to pilsehtu un zeemu eedsihwotaji, kas neesat eerotschus pret mums, Kreeweem, pazehluschi — nebihstatees un leezeet wehrâ:

Kreewi drihſ nahks wisâs juhsu pilsehtâs un sahdschâs. Bet eespeedeet labi prahtâ muhsu stingrus wahrdus:

Neschaujeet uf mums un neaisteezeet muhsu karaspehkus un nedareet neko sliktu meerigeem dselszeka strahdneekeem, tad ari mehs juhs ne ar pirkstu neaistiksim un juhs wareseet pilnigi meerigi, tapat kà agrak, dsihwot uf saweem laukeem. Bet ja tomehr kahds zeems buhtu tik pahrdroschs un eedroschinatos kaut ari tikai uf weenu Kreewu schaut, waj to aisskahrt — tad wai jums! Tahds zeems waj pilsehta tiks ar ugunu isnihzinati un neweens no zilwekeem nepaliks dsihws.

Tapehz es jums wehl reis peekodinu, paleezeet, kur juhs esaet, dsihwojeet meerigi kà lihdſ schim, strahdajeet un tirgojatees!

Kreewu Zars mihl paklausibu.

Neklausaet slikteem padomeem. Kas juhs peespeesch ar mums karu west — tas ir juhsu eenaidneeks. No ta jums jasagaida nahwe un nabadsiba.

Wai jums! kad juhs zitadi darisaet, nekà mehs jums peekodinam! — To daru es atklahtibâ sinamu!"

No Peterburgas. Strahdneeki bes darba. „St. Pet. Her." peewed sekoschos skaitkus, kas eewahkti no Sibirijas dselszeka buhwkomisijas, ka wisâ Eiropas Kreewijâ esot apmehram diwi miljoni strahdneeku, kam ne fabriku ruhpneezibâ, ne semkopibâ neesot darba. Scheem diwi miljoneem strahdneeku esot jaustur apmehram astoni miljoni peederigo, gan wihreeschu, gan seeweeschu dsimuma. Pehz Semkopibas ministerijas sinahm besdarba strahdneeku skaits daudſ leelaks. Wisgruhtaki klahjotees laukſaimneezibas strahdneekeem, kas aisgahjuschi sweschumâ darbu meklet.

Rekruscheem un winu peederigeem par eewehribu muhs luhdſ usnemt schahdu aisrahdijumu:

Kà redsams no gubernatoreem peesuhtita eekschleetu ministrijas zirkulara (no 8. Augusta 1900. g. Nr. 15) pilsehtu un pagastu waldes pee eesauzamo rukku sastahdischanas beeschi ween neispilda sawus peenahkumus ar to uszihtibu, kas wisadâ sinâ wajadsiga schinî pehz sawahm sekahm tik nopeetnâ leetâ, un tadehk eesauzamôs rukkôs beeschi ween atrodahs tahdas kluhdas, kas leelâ mehrâ kaitê nepareisi kara deenestâ peenemta familijas intresehm. Tà par peemehru: a) neteek minets waj ari nepareisi teek eerakstits eesauzama tehwa waj brahla wezums, kas jo no leela swara, tadehk ka personas, kas naw 18 gadu wezas un kurahm ir pahrak par 55 gadeem, netop skaititas familijâ par strahdneekeem; b) netop isdariti peenahzigi peesihmejumi par tahm personahm familijâ, kas aissuhtitas uf dsihwi ar wisu teesibu saudeschanu, kaut gan schahs personas pee atweeglinajumu peeschkirschanas familijas stahwokla dehk eesakatamas par darba nespehjigahm; c) netop taisitas peesihmes, ka eesauzamâ brahlis pahrak par trim gadeem nesinamâ weetâ atrodahs waj ari peenemts ihstâ deenestâ, un tadehk dod sawam jaunakam brahlim, kas pehz wezuma nahk aiſ wina, teesibas uf treschahs schkiras atweeglinajumu, un d) eesauzamo rukku 8. rubrikâ neteek eerakstitas te prasitas sinas, kas rekrutim, pehz wina isglihtibas, dod teesibu uf paihsinatu deenestu. Schi beidsamâ kluhda sewischki beeschi noteek dsihwê un winas dehk beeschi ween familijai wajadsigais strahdneeks teek atrauts no ikdeenischka darba peezi gadi triju waj tschetru gadu weetâ.

Pehz kara-klausibas likumeem (113., 115., 117., 121., 123. un 146. p. p.) un pehz daudſkahrtigeem Waldoschâ Senata spreedumeem tahm personahm, kas nepeeder pee nodokku maksataju kahrtas, wajaga paschahm peeteiktees uf eeraksischanu eesauzamôs rukkôs un ari paschahm eesneegt peenahzigahm kara-klausibas komisijahm apleezibas par sawahm atweeglinajumu teesibahm pee kara-klausibas ispildischanas, turpretim par personahm, kas peeder pee laukeedsihwotaju kahrtas, kà ari par pilsehtneekeem, amatneekeem un zitu kahrtu laudim eesauzamos rukkus wed pilsehtu un pagastu waldes, bes kahda peeteikuma no mineto personu puses, pee kam minetahs eestahdes paschas eeraksta eesauzamôs rukkôs par eesauzamo familijas un mantas stahwokli wisas tahs sinas, kas wajadsigas preeksch atweeglinajumu baudischanas kara-klausibu ispildot.

Lai nu tee wisi, kam darischanas ar kara-klausibas leetahm, isbehgtu wisadahm nepatikschanahm un saudejumeem, tad daram wisus wehl reisi usmanigus uf Kursemes gubernas kara-klausibas komitejas darba waditaja lozekka kolegiju asesora A. Stirnes kga nupat isdotu grahmatinu „Likumi par kara-klausibu", kurâ atrodahs sewischki plaschi aisrahdijumi (pehz senata isskaidrojumeem) uf atweeglinajumu eeguhschanu. Grahmatinas sastahditajs A. Stirnes kgs ir pats gubernas kara-klausibas komitejas lozeklis un darba wedejs — un tadehk uf wina aprahdijumeem war katrs pakautees, ka tee buhs pilnigi un pehz wislabakeem awoteem isdoti.

Grahmatina maksà tikai 50 kap.

Dselszeku biketu nodokli „Sarkanam Krustam" par labu, kà „Birsch. Awise" sino, nemschot 5 kap. par katru I. un II. schkiras wagonu biketi, kura maksà masakais 2 rbl., un par III. schkiras wagonu biketi, kura maksà masakais 8 rbl. Tà tad tikai teem pasascheereem usliks scho nodokli, kuri brauz tahlu un teem tadehk 5 kap. wairak maksat nebuhs leela leeta.

Kalpotaju skaits uf Kreewijas dselszeleem, atskaitot Usurijas un Somijas lihnijas, 1898. g. bijis 459,331 personu leels, kuru algahm ismaksats par gadu 150,518,616 rubku 5 kap. Wiswairak bijis dselszeka sargu — 37,452 personas, wirskondukteeru un kondukteeru — 26,338 personas, fleeschu bihditaju — 23,506 personas, maschinistu un winu palihgu — 16,946 personas. Uf krona dselszeleem 1898. g. kalpojuschas 286,775 personas, kurahm ismaksats algas gadâ — 95,616,420 rubku 70 kap. Uf weenu wersti krona dselszeka zaurmehrâ isnahk lihdſ 13 kalpotaju un uf weenu wersti priwatdselszeku — 10 personu.

No Peterburgas. Zelu ministrija galigi nolehmuse eewest nodokli no personahm, kas dselszeka stazijâs sagaida waj pawada pasascheerus. Nodokka leelums uf daschadeem zeleem buhschot daschads.

— **„Waldibas pawehku un likumu"** 106. Nr. nodrukats walstspadomes lehmums par Somijas schandarmerijas waldes pawairoschanu ar tschetreem preekschneeka palihgeem, tschetreem waktmeistareem un 56 apakschofizeereem.

— **Uf wairakkahrtigeem peeprasijumeem** no personahm, kuru radineeki ragad atronahs uf kara-lauka, uf kureeni jaadresê kareiwjeem wehstules, ko suhta uf tahkajeem austrumeem, schinîs deenâs isskaidrots, kà laikraksti sino, ka wisi suhtijumi jasuhta uf Port-Arturu, aktiwahs armijas wirsschtabâ, no kureenes wehstules, ja pareisi buhs ussihmets kara-spehka dalas nosaukums, tiks ar lauku kara pastu nosuhtitas uf adresê minetahm weetahm.

No Zarskoje-Selo sino par kahdu **romantisku slepkawibu,** kas tur notikuse 7. Septembri galma padomneeka barona W. dsihwokli. Barons W. agrak deenejis Kreewu suhtneezibâ Spahnijâ un tur apprezejis kahdu Spahneeti. Dsihwokli tas apdsihwojis ar sawu seewu, winas mahsu un trim maseem behrneem. Polizejai noejot, dsihwokli bijuse leela nekahrtiba: wisas durwis walà, krehsli apgahsti, uf grihdas weetu weetahm asinu pekkes. Ehdamâ istabâ galds bijis saschaudits, seenâ redsamas lodes. Behrnu istabâ uf sleegschna gulejis jau gandrihſ atdsisis 18 gadu wezahs jaunawas lihkis, tam blakus peezu schahweenu rewolwers. Nokautà ir W. kundses mahsa. Slepkawe, kas pehz notikuschâ tuhlit pate pasinojuse wisu polizijai, ir wehl jauna, gadus 24 weza seeweete, kas noseegumu padarijuse, kà domà, aiſ greissirdibas. Kas bijis slepkawibas eemesls un kà ta notikuse, gruhti nosazit, jo noseeguma brihdi dsihwokli atradušchahs tik abas mahsas. Pats W. jau no rihta aisbrauzis uf Peterburgu pee darba, bet behrni pehz brokasta issuhtiti pastaigatees ar behrnu meitu. Otru kalponi — kehkschu — W. kdse aissuhtijuse uf pahrdotawu pehz eepirkumeem. Noseedsneeze to paschu deenu apzeetinata un nowesta uf zeetumu, kamehr ispehtihs, waj ta garâ wesela. Runà, ka abas mahsas loti mihlejuschas weena otru un W. kdse gahdajuse par nelaiki kà ruhpiga mahte.

Plauja Kreewijâ schogad, pehz waldibas sinojumeem, ir wispahrigi apmeerinoscha. Laba plauja ir tikai daschôs apgabalôs. Seemas sehja labi isdewusehs starp Okas un Donas upju apgabaleem, masakôs apgabalôs Widus-Kreewijâ, Widsemê, Igaunijâ, Somijâ un Saratowas gubernâ. Wasareja labi isdewusehs Samaras un Saratowas gubernâs, Aiskaukasijâ, Widsemê, Igaunijâ un Kursemê, tapat Somijâ. Nepeeteekoscha seemas sehja isdewusehs Besarabijas, Podolijas, Wolinijas, Kijewas, Chersonas un Taurijas gubernâs, tapat daschâs weetâs Donas apgabalâ. Schini apgabalâ ari wasareja neapmeerinoscha, pa dakai slikta. Raschas sinâ schis gads, zik lihdſschim war wehrot, buhs labaks par pagahjuscho. Graudu labuma sinâ schis gads zaurmehrâ naw pahraks par wideju. Baltijâ, sewischki Deenwidus-Widsemê, plauja wisadâ sinâ laba. Kursemê wideji laba plauja, Igaunijâ seemas sehja laba, kamehr wasarejas sinâ atleek ko wehletees. Uralas gubernâ seemas sehja tikai wideja, tai daudſ kaitejis pastahwigais leetus. Wasareja apmeerinoscha. Somijâ wasareja labaka nekà seemas sehja, kopâ nemot plauja wideja, pa dakai laba. Wakar-Sibirijâ weetahm pilniga nerascha, Austruma-Sibirijâ — wideja plauja.

No Kolomowkas (Nowgorodas gub.). Schejeenes jaunâ **luhgschanas un skolas nama buhwes darbi,** par to sawâ laikâ rakstiju „Latw. Awisês", beidsamâ laikâ bija apstahjuschees. Kadehk? Starp draudses „tehweem" un buhwes darbu waditajeem iszehlusehs neweenprahtiba un — ja nemaldos —, tad ari naudas lihdsekku truhkums bija neweikschanahs eemesli. Tagad, paldees Deewam, leeta greesusehs uf labo pusi. Par to japateizahs daudſ muhsu zeen. mahzitajam L. Pussuka kungam, kursch 10. Septembri no kanzeles usaizinaja, pehz beigteem deewwahrdeem sapulzetees uf pahrspreeschanu draudses „tehwus" un ari zitus, kam ruhp leetas tahlakâ sekmeschanahs. Sapulzes panahkumi galâ bija it eepreezinoschi. Starp zitu tika eewehleti wihri upuru lasischanai, kuram darbam mahzitajs dewa janku preekschsihmi, wispirms pats upuredams kreetnu artawu un tad, ar upuru-trauku rokâ, gahja pee wiseem klahtesoscheem, lai winam sekotu. Ihsâ brihtinâ tika samesti gandrihſ 30 rubki. Loti jauki! Tikai nu, brahli un mahsas, nenogursim! Rokas klehpi turedami, mehs neka nepanahksim. Parahdisim sawu mihlestibu wairak darbôs un newis tukschôs, skanigôs wahrdôs. Strahdasim ikweens apsinigi un tschakli, bet ari neaismirsisim, ka „ja tas Kungs to namu neustaisa, tad pee ta darbojamees welti". Uf tam lai Deews palihdſ! O. Korpowneeks.

Widseme.

Widsemes juhrmalâ, kâ „Düna-Ztg“ sino, pehdejahs wehtras laikâ usskrehjuschi sehkli 12 kugi.

No Rigas. Jubilejas isstahde. Buhwes nodaka pasino, ka dahrikopibas mahjas buhwe isdota buhwes usnehmejam A. Kreßleram un pahrwaldes mahjas buhwe, tapat sehtu, stabu un kasu buhwes, — usnehmejam J. Masuram. Tahkak preses birojs isskaidro, ka no tizamas puses tam sinots, ka jau ilgaku laiku sludinajumu wahzeji staigajot pa weikaleem, lasidami sludinajumus isstahdes laikrakstam, kas isnahkschot pa isstahdes laiku. To eewehrojot preses birojam japaskaidro, ka ir gan eekustinats jautajums par isstahdes awises isdoschanu, bet galigs nolehmums schai leetâ wehl naw notizis. Ja sludinajumu wahzeji jau tagad lasa sludinajumus, tad tee nekahdâ sinâ naw preeksch isstahdes laikraksta, ko, warbuht, isdos isstahdes komiteja. Ja wini preeksch tahda lasa, tad ta ir maldinaschana, jo preeksch neofiziala isstahdes laikraksta isstahdê nebuhs telpu. Wisadâ sinâ sludinajumu lasitaji rihkojahs bes preses biroja pilnwaras.

No Jurjewas. Dahwana universitetei. Nesen miruschais Wolgas-Kamas bankas direktors, ihstens walstspadomneeks J. F. Doss, schihs augstskolas bijuschais audseknis, nowehlejis sawâ testamentê minetai uniwersitetei 10,000 rubku stipendiju nodibinaschanai.

No Jurjewas. Paskaidrojums. Daschadôs laikrakstôs isplatijuschahs sinas, ka pehdejôs diwôs gadôs uniwersitetê neesot neweens Latweetis preeksch deewwahrdu sinibahm tizis eerakstits. Pirmâ tahdu sinu nesa Rigas awise „Rig. Rundsch.“ Waru isskaidrot, ka 1899. gadâ teologiskâ fakultetê ir peerakstijuschees schahdi diwi Latweeschi: Janis Ramans un Ernsts Stange no Widsemes. Wehlaki warbuht wehl zitus usrahdischu. Metraineetis.

No Karlsbades. Labs darbs. Leelâ wehtra pag. mehnescha beigâs bij isdsinuse pee Asaru kapeem malâ weenmastu barku, no kuras gan zilweki, barkas ihpaschneeki tika isglahbti, bet pats kugis palika wehtras un wiknu warâ. Pehz wehtras rimschanahs israhdijahs, ka barka eerulleta smiltis, tai atrauts kihlis un issists dibenâ zaurums. Barkas ihpaschneeki, kuru weenigâ manta tik ir schis kugis, bija tapuschi zaur scho nelaimi ļoti behdigôs apstahkļôs, jo kugi no smiltim iszelt, islabot un juhrâ eelaist maksatu gandrihs tikpat, kâ jaunu usteist, un preeksch tam winu roziba par daudz par masu. Neatlika nekas zits, kâ to pahrdot par malkas naudu. Lai scheem nelaimes peemekleteem juhrneekeem ispalihdsetu, weetejais mahzitajs Roseneeka kgs, tâ Dubultu, kâ Slokas basnizâs no kanzeles usaizinaja un luhdsa draudses lozekļus isdarit kristigas mihlestibas darbu un kopejeem spehkeem mehginat strandeto kugi islabot un uhdeni eelaist. Un, godâ Slokas — Dubultu draudzei, schis usaizinajums atrada atbalsi: pat no tahlakahm draudses malahm eeradahs noteiktâ deenâ ļauschu un sirgu spehks, un 4 deenu laikâ bija darbi tik tahlu weikuschees, ka 9. Septembri ļauschu pulkam gawilejot, islabotais kugis tika atkal atdots juhras mahmuļai. Ar preeka un pateizibas asarahm aplaimotee juhrneeki atwadijahs no saweem labdareem. Pulzinsch swejneeku un mahzitajs aisbrauzejus pawadija wehl daschas werstes juhrâ. (D. L.)

Kurseme.

Wina ekselenze Kursemes gubernatora kungs 12. Septembri isbraukdams tahkak pahrluhkot gubernu, nodewis gubernas pahrwaldibu wize-gubernatora kgam kambarjunkaram Murawjewam.

Leepajas apgabala teesas sekretara palihgs St. Bogdjewitschs uf preekschsehdetaju pawehli no 31. Augusta sch. g. uf pascha luhgumu atlaists no amata. (K. G. A.)

Kursemes akzises waldes pahrwaldneeks kolegiju asesors Abazijews atwaļinats uf 2 mehneschi, skaitot no 8. Septembra sch. g. Wina peenahkumu ispildischana nodota wezakajam rewisoram walstspadomneekam Korneijtschik-Sewastjanowam.

Kursemes gubernas statistiskahs komitejas sekretars Ludmers paaugstinats titularpadomneeka tschinâ. (K. G. A.)

No Emburgas. Swehtdeenas apgahuischana. Swehtdeena ir dusas un meera deena. Bet kahds meers war buht tahdâs weetâs, kur pa swehtdeenahm notura gada-tirgus, kâ tas noteek pee mums Emburgâ un daschôs apkahrtejôs pagastôs? Zik breesmigi schahds gada-tirgus war ta Kunga deenu apgahnit, to peedsihwojam atkal swehtdeen 10. Septembri, kad pehz pusdeenas uf tirgus-platscha izzehlahs ihsts „kautinsch“, kurâ asinu un bruhtschu netruhka. Waj tad teescham neweens neradisees, kas spehtu pret scho nebuhschanu spert kahdus soļus?! K.

Emburgas pasta nodaļas preekschneeks Fr. Schļuke eezelts par jaunatwehrtahs Ikschkiles pasta nodaļas preekschneeku, kamehr wina weetâ eezelts Jelgawas pasta-telegrafa kantora eerehdnis M. Cesalneeks.

No Leepajas. Wisi kugi, kas no ahrsemehm eenahk scheejeenes ostâ, teekot no ahrsteem apluhkoti. Kugi, kas nahk taisni no Glasgowas, kur, kâ sinams, parahdijees mehris, teek diwi nedeļas pahrbauditi Kensê, netahl no Gotenburgas.

Lopu mutes un nagu sehrga Kursemê, kâ no „Kurs. Gub. Awisê“ issinotâ pahrskata par laikmetu no 15.—22. Augustam redzams, wiswairak wehl plosahs Bauskas, Tomes, Wezmuischas un Bahrbeles pagastôs Bauskas aprinkî un Saukas pagastâ Jaun-Jelgawas aprinkî. Dobeles aprinkî sehrga tik parahdijusees wehl Garoses pagastâ. Minetâ laikmetâ ar mutes un nagu sehrgu saslimuschi 351 ragu lops, 388 aitas, 89 zuhkas. Kritušchi 2 ragu lopi un 13 zuhkas.

Aispuķes pilsehtas dome isdewusi **nosazijumus,** pehz kuŗeem, ja pilsehtâ waj apkahrtnê, kaut ari tikai weenâ gadijumâ, tiktu pamanita trakuma sehrga pee mahju kustoneem, tad suneem, ko islaisch uf eelu, jausleek drâhts waj ahdas uspurni waj jawed pee pawadas, kas nedrihkst buht garaka par peezi pehdahm.

No Grihwas. Laiski parahdu maksataji. Scheejeenes namneeki israhdijuschees par tik laiskeem pee skursteņu slauzischanas nodokļa samaksaschanas, ka meestina deputati bijuschi peespeesti isleetot spaidu lihdsekļus un luhgt — weetejo polizejas pristawu, lai tas spertu kahdus soļus dehl parahda peedsihschanas no nemaksatajeem namneekeem.

No Tukuma aprinka. Sakumu ballu masinaschanahs. Samehrâ ar ziteem gadeem, pagahjuschâ wasarâ scheejeenes aprinkî „sakumu balles“ masinajuschahs par 50 prozentehm. Zaur scho ari tapa masinata schuhposchana, kahda pee sche mineteem rihkotajeem winu „ballês“ leelâ mehrâ tapa peekopta. —s.

No Behrsmuischas. Atreebibas darbi. Pagahjuschâ gada rudeni scheejeenes Jaunsemju mahju labibas stirpâs iszehlahs uguns un tahs nopostija. Lai gan wisi apstahkli gaischi norahdija, ka scheit rihkojusehs ļaundara roka, tomehr wisa zihtigâ pakaļmekleschana palika bes panahkumeem. Tagad nu ļaundaris, kâ leekahs, uslizis kroni sawam darbam. Wairak wakarus nepasihstami zilweki trauzejuschi augschâ mineto mahju eedsihwotajus, gan logus issisdami, gan tuwu pee ehkahm schaudami, lihds beidzot pagahjuschâ treschdeenâ pulksten 9 wakarâ iszehlahs uguns lopu-stallî, pee kam tika pamanits, ka ari klehts aisdedsinata. Pehdejo isdewahs nodsehst, turpreti pirmajâ ehkâ uguns isplatijahs neparedsetâ ahtrumâ un aissposteja eeejas durwis, tâ ka no lopeem nepaguwa neka isglahbt. Sadegušchas 10 gowis, wairak aitu, zuhku un daudz seena. Saudejumu rehkina uf 1500 rubleem. Apdroschinata bijuse weenigi ehka. Zeresim, ka Deews palihdsehs nahkt ļaundarim uf pehdahm, ka tas dabon taisnu sodu par sawu negehligo atreebibas darbu. (Tehw.)

Behtmeju tirgus (Krona-Behrsê) schogad tika noturets lopu sehrgas dehl 13. Septembri. Bet laikam schi pahrgrosijuma dehl tas isdewahs gluschi plahns. Gowis un aitas gan tika uswestas puslihds peeteekoschi, bet ar tirgoschanos gahja gluschi rahmi, jo pahrdeweji turejahs pee stipri augstahm zenahm, neraugotees uf to, ka lopi schogad pa leelakai daļai bija wahji mituschi. Warbuht, ka daschi bija ari no mutes un nagu sehrgas zeetuschi. Aitu pahrdeweji wispahrigi turejahs pee ļoti augstahm zenahm, bet tamdehl ari daudzi tahs pahrweda atpakaļ. Zuhku bija ļoti maz uswests. Sirgu tirgus bija puslihds prahws, bet ari tanî ar tirgoschanos gahja plahni, ihpaschi, kâ rahdijahs, Tschiganeem nebuht neweizahs. Laikam gan tamdehl, ka nebija ne alus, nedz brandwihna. —ß—

Grobinas pilsehta sawus eenehmumus un isdewumus tekoschâ 1900. gadâ aprehkinajuse uf 3377 rubļi 82 kap. No prahwakeem eenehmumeem jamin nodokļis no nekustinameem ihpaschumeem — 560 rubļu 10 kap. (nem 0,428 prozentu no ihpaschuma wehrtibas — 130,724 rubļi), tahkak eenehmumi no tirdsneezibas un ruhpneezibas — 617 rubļu, no pilsehtas ihpaschumeem un obroka gabaleem — 952 rubļi 95 kap., no pilsehtas usnehmumeem — 926 rubļi u. t. t. Leelakee isdewumi — pilsehtas waldes un bahrinu teesas ustureschanai — 1520 rubļu, polizejas ustureschanai — 680 rubļu. Tautas isglihtibai isdod — 15 (lasi peezpadsmit) rubļu ... Grobinai ir tagad lihds 1600 eedsihwotaju ... X.

No Salgales draudses. Basnizas aplaupischana. Muhsu basniza pehdejo nedeļu, t. i. no 3. lihds 10. Sept., apsagta. Waj negehlis ir pehdejo swehtdeenu pehz deewakalposchanas basnizâ paslehpees, jeb waj 9. Sept. wakarâ, kad swanis torni uskahpis swehtu wakaru eeswanit, buhs basnizâ eelihdis, naw issinams, jo tikai iseeschanas pehdas ir redzamas zaur gehrbkambari, kura durwis tikai no eekschpuses attaisamas. Salgales basniza, kura jau no leelkungu laikeem stahw, nebij lihds schim wehl apsagta; bet saglis, gan domadams, ka tahdâ basnizâ buhs kreetns „kehreens“, ir stipri peewihlees. No gehrbkambara skapja, kuru ar kaltu atlaustis, tas ir daschas neeewehrojamas mantas eeguwis, kuras winu drihsi nodos sogim. Tur ir nosagtas kahdas mahrzinas 8 jeb 10 nodiluschas un sabojatas wara naudas, 1 sudraba tehjkarote, 3 leelakas basnizas atslehgas un 7 weenâ kopâ — ehrgeļu atslehgas; tad wehl 2 noruhsejuschi atrasti laulibas gredzeni, weena puskastite deewamaises, 1 kastite kozinu un 7 kap. skaidrâ naudâ. Uskrihtoschi ir, ka saglis tik duhsčigs uf atslehgahm; jo ehrgeļu atslehgas jau otrreiz ihsakâ laikâ nosuduschas. Tâ tad negehlim ir no muhsu Salgales basnizas ween jau 17 atslehgas, kuras winsch tatschu preeksch „atkrampeschanas“ leetos. Newar nemaz eedomatees, ka sahdsiba buhtu no kahda pakrituscha Salgales draudses lozekļa isdarita. Pirmajâ ehrgeļu atslehgu sahdsibâ pehdas norahdija uf muhsu pusê leelâ mehrâ eeklihduscheem Leischeem, kuŗi toreiz zaur basnizas nabaga neusmanibu pee basnizas masgaschanas bij basnizâ eelaisti „tapat apskatitees“. Waj ari schai reisê Leischi wainigi, — kas to lai issina. Mehs Salgaleeschi paleekam tai zeribâ, ka tas, kas muhsu swehtumu aisskahris, „Taisnibas-sogim“ neisbehgs. K.

Pahrdoschanas wairaksolischanâ.

Jelgawas apgabala teesâ pahrdos: 1) 15. Nowembri sch. g. Eduarda Kronberga mantineekeem peederigas Dobeles aprinka Dschuhkstes pagasta Dahrsneeku mahjas, wehrtetas uf 2000 rubļu, hipotekas parahds 4300 rubļu ar prozenteem. 2) 4. Oktobri sch. g. Ansim Strausim peederigu nekustinamu ihpaschumu Dobeles aprinkî Wolguntes pagastâ: „Ansis Strauss № 2185“. Ihpaschums wehrtets uf 200 rubļu, hipotekas parahds 140 rbl. 40 kap. 3) 15. Nowembri sch. g. Martinam un Annai Driksmaneem peederigas Jaunjelgawas aprinka Lindes pagasta Swarenu mahjas, wehrtetas uf 4400 rubļu, hipotekas parahds 5901 rbl. 19 kap. 4) 15. Nowembri sch. g. Kristapam Hofmanim peederigas Dobeles aprinka Saleneeku pagasta Azeweeku mahjas, wehrtetas uf 6400 rubļu, hipotekas parahds 8399 rbl. 68 kap. ar prozenteem. 5) 13. Dezembri sch. g. Peterim Tomsonam peederigu nekustinamu ihpaschumu Bauskâ, sem 145. hipoteku Nr. Ihpaschums wehrtets uf 5049 rubļi, hipotekas parahds 2900 rubļu.

Wentspils-Kuldigas meerteesnescha papulzê pahrdos: 1) 30. Oktobri sch. g. Wilim Grünbergim peederigas Kuldigas aprinka, Schwahrdes pagasta „Inkedobju I. un II.“ mahjas, 90,05 def. leelas, wehrtetas uf 7600 rubļu, hipotekas parahds 8700 rubļu. 2) 14. Dezembri sch. g. Janim Swadsche peederigas Kuldigas aprinka Eseres pagasta Pampaku-Kalwinu mahjas, 55,22 def. leelas, wehrtetas uf 3800 rubļu, hipotekas parahds 5320 rubļu. 3) 14. Dezembri sch. g. Antum Labrenzim peederigas Kuldigas aprinka Eseres pagasta Sihles Biteneeku mahjas, 39,50 def. leelas, wehrtetas uf 3000 rubļu, hipotekas parahds 3895 rubļi. 4) 14. Dezembri sch. g. Frizim Reifam peederigas ta pascha aprinka un pagasta Pihlupu-Steinhardtu mahjas, 29,19 def. leelas, wehrtetas uf 2000 rubļi, hipotekas parahds 2945 rbl. 5) 14. Septembri sch. g. Keksim Matisam Linim peederigas Kuldigas aprinka Eseres pagasta Smilku mahjas, 39,82 def. leelas, wehrtetas uf 2800 rubļu, hipotekas parahds 3705 rubļi. 6) 14. Dezembri sch. g. Janim Rumschewitzam peederigas Kuldigas aprinka Eseres pagasta Kunaischu-Spizkopsu mahjas, 36,48 def. leelas, wehrtetas uf 2600 rubļi, hipotekas parahds 3800 rubļu. (K. G. A.)

No Jelgawas.

Deewkalposchanas Sw. Annas basnizâ no 20. lihds 27. Septembrim. Swehtdeen 24. Septembri: 1) Lauku draudsê deewkalp. pulkst. 1/210 no rihta; spred. mahz. Heintzs. 2) Pilsehtas draudsê deewgaldn. pulkst. 1/28 no rihta; deewkalp. pulkst. 2 pehz pusd.; spred. mahz. Reinhards. — Lauku draudsê uffaukti: Jehkabs Augusts Strautinsch ar Greetu Paulini Stalman; Augusts Kukains ar Minnu Ulman; Krischjahns Schkeetinsch ar Annu Matildi Aurin; Janis Preede ar Greetu Bergman; Jahnis Wanka ar Karlini Feldman; Janis Skudre ar Darti Jahnum; Mikels Karlis Kreizbergs ar Mariju Idschun; Juris Pahlits ar Katrihni Dumpe, dsim. Paulowiz; Jahnis Jakobsons ar Liseti Leinberg; miris: Dahwus Kalenbergs, 68 g. w. — Pilsehtas draudsê uffaukti: Jahnis Jakobsons ar Liseti Leinberg; Mikels Kahrklis ar Johannu Olgu Bekman; Juris Punewitzs ar Lawisi Bernauzki, f. Bernaus; Janis Fogels ar Katrihni Birkhahn; miruschi: Margreeta Jankowski, 27 g. w.; Anna Rohman, 71 g. w.; Olga Pauline Amalija Dubre, 1 g. 3 m. w.; Gustaws Ahbelits, 44 g. w.; Ottos Roberts Behrsinsch, 3 g. w.; Leontine Milda Behrsin, 1 1/2 g. w.; Julija Buzit, 1 g. 4 m. w. —

Dahwanu preeksch jaunahs basnizas no deewgaldneekeem eenahzis — 8 rub. 50 kap.

Basars. Uf Nowembra mehnesi nodomats sarihkot leelaku basaru par labu nabadsigeem Jelgawas realskolneekeem. Tâ ka scho starpâ ir ari jo prahws skaits Latweeschu jaunekļu, tad itin dabigi, ka par winu pabalstischanu jo sirsnigi jaruhpejahs lihds ari Latweeschu publikai. Tadehl ar preeku jaapsweizina nodomatais basars, kas, zerams, eenesihs labu grasi preeksch teizamâ mehrka. Dahwanas preeksch basara nem preti un loses (25 kap. gabalâ) dabonamas schahdâs weetâs: pee realskolas direktora v. Kuhlberga kga, pee Altunana kdses (Leelajâ eelâ № 21), pee Brankschewiza kdses (Konstantina eelâ paschas namâ), pee Dutschkena kdses (Leelajâ eelâ № 20), pee Gobina kdses (Pasta eelâ № 17), pee Jegera kdses (Leelajâ eelâ № 9), pee Kalnina ikdses (Akzises eelâ № 19), pee Kaneka ikdses (Walles eelâ № 3), pee Lasdina kdses (Sakahs un Kangihseru eelas stuhri), pee Mühlenbacha kdses (Kangihseru eelâ № 19), pee Ruduļa kdses (Leelajâ eelâ № 38), pee Strautseka kdses (Dsirnawu eelâ № 17), pee Tschakstes kdses (Katoku eelâ № 11), pee Weiklewiza kdses (Katoku eelâ № 20), pee Weissmana kdses (Sakajâ eelâ № 19).

Jelgawas apgabala teesas preekschsehdetaja beedrs Wolkowizkis paaugstinats walstspadomneeka tschinâ. (K. G. A.)

Mâhru tirgus, kas schogad Schihdu swehtdeenu dehl tika pahrzelts no 8. uf 14. un 15. Septembri, sawas daudzpusibas dehl isskatijahs ļoti plaschs un bagats un pee tam israhdijahs, ka scheejeenes jau tâ plaschais tirgus plazis preeksch sawestahm prezehm bija par masu. Tâ ka leelako tirgus plazi eenehma plaschahs israhdes buhdas, tad scheit jau pasihstamee Widsemneeku audekļu tirgotaji, kâ ari wairak scheejeenes Schihdu lakatu un zitu drehbju pretschu pahrdeweji tika uf sawahm agrakajahm weetahm tik zeeti saspeesti kopâ, ka gandrihs nemaz ruhmes neatlika, kur zauri isspraustees. Pahr leelo tirgus plazi diwâs garâs rindâs bija usstahjuschees behrnu rotaļu, kâ ari daschadu saimneezibâ noderigu leetu pahrdeweji, kuŗu preekschgalâ, eepreti rahtusim, atradahs prahwâ skaitâ sabuhwetas baltmaises un saldumu buhdas. Sudmalu eelâ un gar kanala malu atradahs prahwâ skaitâ daschadu amatneeku daiku, kâ kurwju pineju, klempneru un podneeku raschojumi, kas wisi tika no leelôs barôs sanahkuscheem tirdseneekeem apluhkoti un pa daļai ari ispirkti. Bet leelako tirgus daļu, kâ arweenu, eenehma leelâ pulkâ sabraukuscho ahboļu, bumbeeru un pluhmju pahrdeweji, bet tâ ka teem uf pascha tirgus platscha peetruhka telpu, tad daschi bija nostahdīti pat uf platscha preti musejai, tâ ka winu prezes schogad bija aphrihnojami lehtas, tad tahs ari tika gandrihs wisas ispirktas. No zitu sawesto pretschu pahrdewejeem dsirdeja suhrojamees, ka teem tirgoschanahs nekurp negahjuse uf preekschu un ka bijis wairak islikto pretschu apluhkotaju nekâ pirzeju, — jo wisi pa leelakai daļai aisbildinojuschees ar jau sen pasihstamo teikumu: ka naudas esot par maz. Uf tirgus platscha atradahs ari scheit nesen atnahkuse swehrniza, kâ ari museja, kas tika no tirdseneekeem stipri eewehrotas un apmekletas; bes tahm wehl atradahs uf tirgus platscha prahws karusels un pahris prastaku joku buhdu, kas sapulzejuschos gan ahrpusê pasmihdinaja, bet nepasspehja tos eekschâ eewilkt un teem naudu no kabatas iswikinat. Neeewehrojot pahris masu sadurschanos ar eesluscheem, tagadejais tirgus, peeturotees labam un siltam laikam, noriteja gludi un labi. —e—

Sahdsibas. Otrdeen 5. Septembri ap pulksten 10 no rihta scheejeenes eemihtneezei, pee Eezawas peerakstitai semneezei L. K., kas dsihwo Wilhelma eelâ B. namâ, pa to laiku, kamehr wina dsihwokli aisslehgdama uf ihsu laiku aisgahjuse projam, no kahda garnadscha ar pakaļtaisitu atslehgu dsihwoklis atmuhkets un issagtas daschadas drehbes, wehrtibâ lihds 5 rubleem. Aisdomas, ka sahdsibu isdarijuse, krihtot uf kahdu ta pascha nama eemihtneezi. — Tai paschâ deenâ pee Ligumas peerakstitai scheejeenes eemihtneezei J. St. pee Annas wahrteem no B. nama preekschnama issagta pazina drehbju, wehrtibâ lihds 4 rubleem. Aisdomas, ka sahdsibu isdarijuse, krituschas uf semneezi J. M., kuŗu apzeetinot un ismeklejot ari sahdsiba tika atrasta. — Trescheen 6. Septembri pee Grihwas schofejas K. namâ dsihwojoschai eemihtneezei L. Sch. pa to laiku, kamehr wina no istabas aisgahjuse projam un to atstahjuse neaislehgtu, kahds garnadsis issadsis daschadas drehbes, wehrtibâ lihds 5 rubleem. Aisdomas, ka sahdsibu isdarijuse, krituschas uf semneezi T. J., kas tikuse nemta ismekleschanâ. — Sestdeen 9. Septembri scheejeenes eemihtneeze F. H. sinoja polizejâ, ka winai pa to laiku, kamehr nebijuse mahjâs, winas dsihwoklis, kas atronahs Dobeles eelâ A. namâ, tizis ar pakaļtaisitu atslehgu atmuhkets un tur issagtas daschadas drehbes, wehrtibâ lihds 4 rubleem. Aisdomas, ka sahdsibu isdarijis, krituschas uf semneeku S. H., kas tizis nemts ismekleschanâ. — Beidsot japeemin, ka peekdeen 15. Septembri bija if Rigas atbraukuschi uf scheejeenes tirgu pahris kabatas sagļu, kas isdarot daschas masakas kabatas sahdsibas, tika drihsumâ sakerti un apzeetinati. —.—

Turku maisneeki drihsâ laikâ ari scheitan Jelgawâ gribot atwehrt sawu maises zeptuwi, zeredami no tahs te eenemt tapat kâ Rigâ un Leepajâ labu pelnu. Bet gruhti tizams, ka Jelgawneeki scheem sarkanmitschu maises zepejeem no sahkuma tik karsti peekritihs, kâ tas zitâs pilsehtâs notizis. Jelgawneeki ir tai sinâ apdomigi ļaudis un daschureiz ļoti zeeti turahs pee sakama wahrda: „Peeluhko, kam ustizees“. w

Apdsehsts ugunsgrehks. Otrdeen 5. Septembri ap pulksten 8 wakarâ aiz nesinameem eemesleem iszehlahs ugunsgrehks Schagares eelâ D. namâ, kur kehki bijuse aisdegušehs grihda. Uguns tikuse drihsumâ no nama eemihtneekeem pamanita un apdsehsta. Nams bijis apdroschinats par 7500 rubleem un skahdes tur notizis par 18 rubleem. —r—

Nelaimes notikums. Otrdeen 12. Septembri scheejeenes eemihtneeze A. B., kas dsihwo Pasta eelâ N. namâ, no otra stahwa pa trepehm kahpdama, kahjai paslihdot, no tahm tik nelaimigi nokritusi, ka pahrlaususe labahs rokas stilbu diwâs weetâs. Kâ dsirdams, tad paeeschot wairak mehneschu, kamehr eemihtneeze iswesekoschotees. —.—

Wisjaunakahs sinas.

Kreewu telegr.-agentura.

Peterburgâ, 17. Septembri. Uhrsemes awisês pehdejâ laikâ parahdijuschahs sinas, itin kâ Mandschurijas robeschu apwidi peeweenoti Kreewijai. Keisarifkas waldibas mehrki tahlajôs austrumôs bija deesgan skaidri isteikti oficialôs isskaidrojumôs, no kuŗeem redzams, ka minetahs sinas ir gluschi bes pamata.

Peterburgâ, 17. Septembri. Winu Majestetes Keisars un Keisareene 17. Septembri kopâ ar Wisaugsteem behrneem atbrauza Sewastopolê.

Berlinê, 29. (16.) Septembri. Wina majestete keisars Wilhelms dahwinaja Kreewijas generalim Stöffelim Sarkanâ Ehrgļa ordena otro schkiru ar swaigsni un sobineem.

Hongkongâ, 29. (16.) Septembri. (Reutera.) Angļu twaikonis Lunkjang, kursch braukâ starp Kantonu un Wutschawu, tika 24. (11.) Septembri pee Luklao apturets no Kihneescheem, kas uf to nodewa peezus schahweenus. Weens no twaikona maschinisteem tika eewainots. Angļu konsuls pehz scha notikuma aisleedsa twaikonim, braukat zaur Luklao kanalu.

Tientsinâ, 30. (17.) Septembri. (Reutera.) Feldmarschals grahfs Waldersee pehzpusdeenâ atbrauza schurp. Dselszela stazijâ bij usstahdita goda wakts no wisu sabeedroto saldateem. Stazija bij ispuschkota Wahzu, Kreewu un Franzuschu karogeem. Angļu un zitu sabeedroto karogu istruhkschana bij uskrihtoscha.

Schangajâ, 30. (17.) Septembri. (Reutera.) Ir issludinats ukases, kas isdots eeksch Taiensu 25. (12.) Septembri. Tas skan: Tronis naw wainigs pee tagadejeem apstahkleem, kuŗu iszelschanahs tika weizinata zaur to, ka printschi un augsti amata wihri pabalstija leelduhreneeku kustibu. Tapehz tee ir sodami. Pirmahs schkiras printscheem Tschungtaichuenam un Taotsingam teek atnemti tschini un amati. Otrahs schkiras prinzis Tuans saudê wisus amatus un eenehmumus un teek nodots pilsgalma teesai dehl stingras sodischanas. Tahlak ir sodami otrahs schkiras prinzis Tsailangs un zensuras nodaļas wizepresidents Jingmija. Leelsekretara palihgam un teesleetu ministrijas presidentam teek par brihdinaschanu dots rahjeens.

Londonâ, 1. Oktobri (18. Septembri). Awisei „Daily Mail“ sino if Schangajas: Frantschu un Amerikanu, kâ ari kahdas zitas leelwalsts wirsneeki leedsahs stahtees sem grahfa Waldersee wirswadibas, eekam neeesahkahs kara operazija.

If Tientsinas sino, ka sabeedrotais kara-spehks schimbrihscham nesarihkos jaunu ekspediziju pret leelduhrneekeem, — Pekinas deenwidôs un reetrumôs sapulzejees Kihneeschu kahrtigs kara-spehks un eenem draudzigu stahwokli. Kauja sagaidama. („Balt. Wehstn.“ spez.-tel.)

Tirgus sinas.

Rigâ, 16. Septembrî. Labibas tirgû naw nekahdas rosibas. Rudsi, Kreewu, 120 mahrz. smagi 68—69 kap. pudâ, Kursemes 68—69 kap. pudâ. Kweeschi, Kreewu, 128 mahrz. smagi, 92—93 kap. pudâ. Meeschi, Kursemes 80—84 kap. pudâ, Kursemes, 108 mahrz. smagi, 75 kap. pudâ. Ausas, Kreewu 60—61 kap. pudâ, labakahs 62—70 kap. pudâ, schahwetahs 60—62 kap. pudâ. Linsehklas, weenkahrschahs 175—177 kap. pudâ, stepju sehklas 178 kap. pudâ.

Pahrtikas pretschu tirgû zenas bij schahdas: Wehrscha gaļa maksaja 9—14 kap. mahrz., teļa gaļa 10—25 kap. mahrz., jehra gaļa 7—13 kap. mahrz., zuhkas gaļa, neschahweta 17—20 kap., schahweta 20—24 kap. mahrz., weselas zuhkas 280—340 kap. pudâ. Kweeschu milti 80—120 kap. pudâ, meeschu putraimi 9—12 kap. stopâ, gruhbji 9—11 kap. stopâ. Peens, salds 8—10 kap. stopâ, nokrejots 4—5 kap., skahbs krehjums 40—65 kap., salds kr. 25—30 kap. stopâ, sweests 30—38 kap. mahrz. Silkes 23—28 rbl. muzâ, strimalas, schahwetas 10—20 kap. kahlâ; brehtlini, schahweti 30 kap. sumts, sahliti 6—7 kap. kahlâ; lasis, schahwets 75—80 kap. mahrz. Wistu olas 110—120 kap. schakâ, kautas sosis 80—170 kap. gabalâ, pihles 40—90 kap., wistas 45—90 kap. gabalâ, zahki 50—80 kap. pahris. Saki, pelekee 80—130 kap. gabalâ. Kartupeli 60—90 kap. mehrâ, kahli 80—100 kap., burkani 70—90 kap., beetes 60—80 kap., sihpoli 260—280 kap. mehrâ, sirni 10—15 kap. stopâ, 3—6 rbl. mehrâ, pupas 10—12 kap. stopâ, 4—5 rbl. mehrâ. Skahbi kahposti 9—10 kap. stopâ, skahbi gurki 70—100 kap. sumts, mahrrutki 15 kap. mahrz. Ahboli 180—400 kap. mehrâ, bumbeeri 250—700 kap. mehrâ, pluhmes, dselteenahs 6—10 kap. stopâ. Ahbolinsch 550—625 kap. birkawâ, seens 520—575 kap. birkawâ, salmi 225—250 kap. birkawâ.

Wehstules un atbildes.

P. Br. J—wâ. Waj newareet peenahkt redakzijâ? — **J. D. R—â.** Luhdsam suhtit ween. — **K. R. L—ös.** Tahdâ kahrtâ waram minet tikai persona, kurahm usrahdami kahdi plaschaki nopelni. — **Andr. N—â.** Protams, ka behrneem peenahkahs sawus wezakus apgahdat. No Juhsu nesskaidrâ raksta newaram isprast, kahda netaisniba Jums buhtu notikusi. — **Dantem.** Peenemtais wahrds Juhs nepadarihs par dsejneeku. — **L. Osw. Tsch—â.** D. kga adrese ir: Taborâ pee Jelgawas. —

Isdewejs un atbildigais redaktors: **Dr. A. Bielenstein.**

Redaktors: **J. Weissmanis.**

Дозволено цензурою. Рига, 18-го Сентября 1900 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Sludinajumi.

!Laimigu kopmuhschu!

un kuplu nahkotni

Wilhelminei Natalijai Subow jkdſ.
Johann Freimann kgam
wehlè
Tſchipus, Martſchus, Edſinſch
Jelgawâ.

Ikgadigais Grobinas pilſehtâ,
Grobinas aprinkî noturamais

gada tirgus

tiks ſchinî gadâ noturets **27., 28. un 29. Septembrî.**

Muiſchwalde.

Sludinajums.

Kabiles muiſchas walde dara zaur ſcho ſinamu, ka **6. Oktobri 1900. g.** Kabiles muiſchâ

gada tirgus

lopu ſlimibas labad

netiks noturets.

Sludinajums.

Bahrtas pagaſta walde zaur ſcho uſaizina uſ weetneeku ſehdi tai 28. Septembrî 1900. g., pulkſten 10 no rihta perſonas, kuram teeſiba uſnemtees

ſkolotaja palihga

weetu weenâ no Bahrtas pagaſta ſkolam.

Schi amata kandidatu kungi teek luhgti, nemt lihdſ preekſch uſrahdiſchanas wiſus uſ ſcho leetu ſihmejoſchos dokumentus.

Bahrtâ, tai 14. Septembrî 1900.
(№ 2495.) Pag. wez.: J. Rusins.
(S. W.) Rakſtwedis: E. Grube.

Skolotajs

(Inter-tizigs) wajadſigs **Bereſowas ſkolâ.** Alga 200 rubli; peeteikſchanahs lihdſ 8. Oktobrim. — Wehſtules adreſejamas Новгородъ до востребованія Церковному Старости Оттонъ Спруде.

Azu-klinika

un

azu-ambulanze

teek no 25. Septembra **atkal atwehrtas.**

Diakonifu nama pahrwalde.

Kà brihwi praktiſejoſchs

ahrſts

eſmu apmetees **Rigâ, I. Kehninu eelâ № 11.** Rumas ſtundas no pulkſt. 9—12 preekſch puſd. un no pulkſt. 4—6 pehz p.

Dr. S. Wegner.

Atkal uſnemu

ſawu priwata un **klinikas praksi** no **25. Septembra.**

Dr. med. Oſten-Sacken.

Sabiles meeſtâ

pahrdodams nams ar ehrbergi, ſmehdi, 2 puhraweetas dahrſs un 5 puhraweetas lauks. — Tuwakas ſinas Sabilê, namâ № 36 pee ſaimneezes.

Jelgawas Palihdſibas Beedriba
iſrihkos
ſeſtdeen 23. Septembrî 1900. g.
Zehra ſahlê

Puku balli.

Sahkums pulkſt. 9 wakarâ.
Spehlês J. Waldmana kga muſikas koris.
Katra dahma dabon pee ee-eeſchanas puku buketi.
Ee-ejas zenas (eerehk. labd. nod.): beedreem un winu dahmam à 50 kap., nebeedreem un winu dahmam à 70 kap.

Kahrtibas komiſija.

Mahzekli

war peeteiktees pee ſedleneeku meiſtera Schwolmana Jelgawâ, Katoku eelâ № 24.

Uſ agrako **Köhlera kalku dedſinatawu** pee Kuldigas katrâ laikâ ir dabonami

labi kalki.

Schaukôs grahſu Subowu ekonomijas kantorî no 23. Aprika 1901. g. wairak

grunts-gabalu

(no 100 lihdſ 500 puhraweetam) kahdâ pilſehtas tuwumâ **teek iſnomati.** — Turpat teek ari **pahrdots daudſ ſemes.**

Schaukôs — Subowa kantorî.

Jelgawas Laukſaimneeku Beedriba

ſarihkos ſwehtdeen **8. Oktobrî ſch. g.**
Jelgawas Latweeſchu un Amatneeku Beedribu telpâs
ſawus ikgadigos

Plaujas ſwehtkus.

II.

Teatrs

J. Dubura kga wadibâ.
Karla Brihwneeka teatra perſonals iſ Rigas, operu dſeedatajai zeen. **Eglin-Nahras** jaunkundſei peedalotees.

III.

Swehtku balle.

Sahkums apmehram pulkſten 9 wakarâ, beigas pulkſten 5 no rihta.
Zenas teatrî un ballê paraſtas.
Biletes eepreekſch dabujamas Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas konſuma weikalâ.

Preekſchneeziba.

Nupat iſnahza un wiſôs leelakôs grahmatu weikalôs dabujama ſchahda jauna grahmata:

Peens, ſweeſts, ſeers

un

winu apſtrahdaſchana.

Sarakſtijis Ponemonas ſkolas pee uſaimneezibas agrakais ſkolotajs **Mt. Amols.**

Ar 62 ſihmejumeem.

Makſâ 50 kap., pa paſtu peeſuhtot (ari paſtmarkâs) **55** kap.

Agronoma J. Biſſeneeka
grahmatu pahrdotawa (Semkopja ekſpedizija)
Jelgawâ, Katoku eelâ № 46.

Arodiſka ſkola

preekſch
ſchnitu ſihmeſchanas, ſchuhſchanas, rokdarbeem un wahriſchanas mahkſlas (ſaimneezibas)
Rigâ, Tehrbatas eelâ № 7,
(Tehrbatas un Dſirnawu eelas ſtuhri, ee-eja no Dſirnawu eelas) agrak I. Newas eelâ № 27.

Skolâ eemahza pamatigi ahtrâ laikâ ſkatot pehz mahzekku ſpehjas un tſchakluma ſekoſchus mahzibas preekſchmetus:

a) Schnitu ſihmeſchanu pehz godalgotas un no Waldibas reſp. Mahzibas eeſtahdem eeteiktâs „Pariſes" metodes.
b) Wiſadu damu kleitu, koſtimu, manteku u. t. t. peegreeſchanu, ſchuhſchanu, uſprowejſchanu un garneereſchanu.
c) Weſchas ſchuhſchanu, ſchnitu ſihmeſchanu un mehra nemſchanu.
d) Rokdarbus: daſchadus iſſchuwumus un iſſtrahdajumus, pukes, mahleſchanu, dedſinaſchanu u. t. t.
e) Saimneezibu reſp. ſinibas wajadſigas katrai kreetnai ſaimneezei un kehkſchai.

Skolneezes war dabut priw. ſtundas ari muſikâ, grahmatweſchanâ un walodas mahzibâ.

Mahzekles peenem ikdeenas, uſ wehleſchanos ari dſihwokli ar un bez uſtura.

Tuwakas ſinas paſneedſ perſonigi jeb zaur wehſtalem pret 7 kap. paſtmarku

Skolas preekſchneeze: **E. Seidman.**

NB.
1. Schuhſchanas nodalâ teek bruhtes un eeſwehtijamâs kleites, teatra, maſku un ſporta koſtimi, kà ari damu un behrnu wajaras un ſeemas apgehrbi ahtri un glihti pagatawoti.
2. Rokdarbu nodalâ teek peenemti apſtellejumi uſ wiſadeem iſſchuwumeem un iſſtrahdajumeem.
3. Saimneezibas nodalâ peenem katrâ laikâ apſtellejumus uſ kuhkam, zepumeem u. t. t., kà ari uſnemas kahju ſarihkoſchanu.
4. Skolas kanzlejâ dabonami un apſtellejami wiſi modes ſchurnali, tapat ari preekſch katra augума glihti peegulſchas ſchnites.

Maſchinu ſikſnas

pirmâ labumâ

peedahwâ **wiſadôs platumôs**

P. S. Smirnowa manteneeki,
J. S. Parûgina manteneeki.

Ihpaſchneeks **A. Artemjew's.**
Jelgawâ, 96 kolonadôs 96.

Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas

Krahſchanas un Aiſdoſchanas Sabeedriba

Katoku eelâ № 46, „Semkopja" redakzijas telpâs. Sawu darbibu Sabeedriba uſſahka ſchi gada februara mehneſî.

Beedru garantija 31. Augustâ 164,500 rbl.

Nem preti eguldijumus un makſâ par teem 6 prozentes gadâ. Par aiſdewumeem nem 7—8%. Darba laiks ik darba deenu no pulkſt. 11—12.

Ed. Zehder's — Rigâ.

Laukſaimneezibas maſchinu un ſemkopibas rihku lehgeris

Karla eelâ № 11, pretim Tukuma-Jelgawas dſelſzela ſtazijai,
eewehlê

kulamàs maſchinas ar **rokas** un **gehpela dſenamo,** preekſch 2, 4, 6, 8 un wairak ſirgeem ar pee tam peederigo **gehpeli.** — Wiſas maſchinas no **jaunakàs** un **labakàs konſtrukzijas** un iſ **iſmekletà wislabakà materiala.**

Wiſs ſem galwoſchanas.

Tahlak: **wiſadu ſortu arkli, ſehklas aparaji, ezeſchas, ſehj-maſchinas, ſeena grahbekli, labibas wehtijamàs maſchinas, ekſeln maſchinas** u. t. t.

Lokomobiles un twaika kulmaſchinas

jaunakàs konſtrukzijas

iſ **Anglu** fabrikas **Richard Garret & Sons** no 3, 4, 5, 6, 8 un 10 ſirgu ſpehka.

Wehſtulu adreſe: Ed. Zehder — Rigâ.

Nupat kà iſnahza jauna grahmata
un dabonama pee J. F. Steffenhagena un dehla, kà ari pee J. Schablowſky Jelgawâ, Katoku eelâ № 9 un Rigâ, Skahrnu eelâ № 6:

Garigas dſeeſmas

ſkolai un behrnu deewkalpoſchanai.

Makſâ ſtiprâ wahkâ eefeeta **40** kap.

Preekſch ſemkopjeem

loti noderigas grahmatas:

Dabujamas pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ:

Anglu-koku dahrſs, ſemkopja, jeb pamahziſchana, kà anglu-koki no ſehklahm audſejami, potejami ꝛc., kà lauku- jeb meſchu-koki ſtahdami un wehl daudſ zitas derigas mahzibas, kas dahrſu mihlotajeem un kopejeem der ſinat. Ar 55 bildehm. Iſſkaidroja un ſarakſtija S. Klewers, ſehklu pahrdotawas un kokuſkolas ihpaſchneeks Durbê. (Otrà drukê.) 60 kap.

Biſchu-kalendere. Iſ brihwkunga no Berlepſch biſchu-kalenderes pehz ſchejeenes ſemes- un gaiſa-buhſchanas ſagatawota un pahrtulkota. Iſdota no Kurſemes biſchu-kopſchanas beedribas. 20 kap.

Biſchu grahmatina, jeb ihſa pamahziſchana, kà bites Kurſemê un Widſemê jakopj. Sarakſtita no Dalbes mahzitaja H. Kupffer. 20 kap.

Derigi padomi pee mahjas-lopu kaites un ſlimibas paſihſchanas un ahrſteſchanas no K. Preppitſch'a Med. vet. 1 rubl.

Gowu-lopeem, no, kà tos buhs audſinaht, kopt un ſlimibâs dſeedinaht. No D. K. Elwerfeld. (Otra pahrlabota druka.) 35 kap.

Gudra mahziſchana. Wiſeem ſaimneekeem un moderehm par labu, kà wineem wajag zuhkas barot, un eekſch ſlimibahm kopt un prahtigi dſeedinaht. 10 kap.

Jaunais mahju dakters, kas weſeleem un ſlimeem dod pamahziſchanu, kà buhs ſawu weſelibu iſſargaht un kà ſlimneeks kopjams un dſeedejams ar mahjuſahlehm, kamehr daktera palihgu war atſneegt. Scho weſelibas-grahmatu uſihleem Latweeſcheem par peeminu ſarakſtijis T. v. Dieterich, ar Keiſara Staniſlawa-ordeni puſchkots dakters, Latweeſchu draugu beedris un Kurſemes Jumprauweeſchu muiſchas dſimts-kungs. Otra pahrlabota druka. 130 kap.

Baltijas ſemkopis un wina amats. Pehz Wahzu ſemes-ſaimneeka Ferd. Breithaupt ſemkopibas rakſteem latw. ſarakſtihts no H. Blumberg. 75 kap.

Selta mahjas-grahmata, jeb ſinatnibas magaſine eekſch 3 nodalam, ar 1111 padomeem. Mahju-ſaimneezibas nodala ar 377 padomeem, Semkopibas nodala ar 284 padomeem, Ahrſtibas nodala ar 450 padomeem, faſtahdita un gaiſmâ laiſta no Fr. Mekon. (Treſchâ pahrraudſitâ druka.) 1 rubl.

Zilweku glahbſchanas, no, jeb ihſa pamahziſchana, kas ar tahdeem jadara, kas nahwes-breeſmâs tikuſchi, un kà nomiruſchi leekahs. No P. Wagner. 10 kap.

Palihgs

jaunam latwju ſaldatam

preekſch

karadeeneſta eemahziſchanàs.

Pehz mahzibu preekſchmetu pahrſkata, kas jaſina katram kahjneeku ſaldatam (Wiſaugſtakà pawehle pa Kara-pahrwaldi no dezembra 11. d. 1880. g. № 335), ar latwiſku tulkojumu faſtahdijis

Jahnis Buſch,
114. Nowotorſchſku kahjneeku pulka parutſchiks.

Treſchais pahrlabots iſdewums.

Ar Keiſara Majeſtetes bildi un 35 ſihmejumeem tekſtâ.

Makſâ **50** kap.

Zela maiſe

no ſwehta Deewa wahrda

kriſtigeem ſaldateem
apgahdata un paſneegta no „Latweeſchu draugu beedribas".
Makſâ 30 kap.

Godajameem ſkrodermeiſtaru kungeem lehta eepirkſchana.

Willas atlaſs, kamgarna paletoju odere, barſchenta odere, matu drehbe, ſtihw-audeklis, ſihda wate, kokwillas wate, ſerſche, peedurknu odere, ſtarp-odere, kalnikos, ſchuj-ſihds, deegs, knopes, ſchnalles un ahki par **wiſlehtakam zenam Warſchawas magaſinâ** Jelgawâ, Leelajâ eelâ № **23,** blakam Allunanam.

Teek luhgts № 23 nepahrſkatit.

Dſchuhkſtê (Siurt)
tiks noturets

gada tirgus

13. Oktobrî.

Muiſchas noma.

Par Jurgeem 1901. gadâ teek preekſch 486 puhra-weetas leelâs **Rumbumniſchas mekletâ**

nomneeks.

Dehl nomas nolihgumeem jagreeſchahs pee **palkawneeka barona Paula von Wiedema, Rumbumniſchâ pahr Dobeli.**

Akziju ſabeedribas

agrak

Friſter & Rossmann

Wiſulabakàs ſchujmaſchinas
Weegla rihkoſchanàs
Kluſa un ahtra darbiba
Eleganta iſſkata

Jelgawâ par lehtakam zenam dabujamas weenigi pee

J. Jegera,
Leelajâ eelâ № 9, Paſta eelas ſtuhri.
Grahmatu, rakſtamu un **ſihmejamu leetu pahrdotawa.**

Strahdneezes

atron darbu

Laukowſka un Likopa konſerwu fabrikâ — Jelgawâ.

Wihlu zirtejs.

Eſmu eeſahzis **wihlu zirſchanu** un peenemu **wiſus apſtellejumus** preekſch uſzirſchanas.

H. Wolfs,
Jelgawâ, Katrinas eelâ № 9.

Neprezejees

dahrſneeks

ar labam leezibas ſihmem **war tuhlit weetu dabut.** Japeeteizàs Rudbahrſchôs pahr Skrundu.

Diwi

ſtruhgu maikas

pahrdod

C. Haack's,
pee Eſera wahrteem.

Smehketaju kungeem!

Tà kà Goudron-hilſes naw wairs agrakâ wehrtibâ, tad zehlees praſijums pehz labahm un tomehr lehtam hilſem. Scho robu iſpildit uſnehmuſchahs

Dim-hilſes no

A. N.

Bogdanowa

tabakas fabrikas noliktawas
Jelgawâ, Katoku eelâ Nr. 12.

Minetàs Dim-hilſes ir iſ ſtempeleta frantſchu papira, glihti ſtrahdatas un dabonamas wairak lauku un pilſehtas bodês.

NB. Tàpat ari **ihſtàs Zarskija hilſes** (ar glihtu walſts ehrgli) un **Lichtenſteina Automata-hilſes** ir eſwehlamas

Teizami papirosi:
Elektra 10 gab. 6 kap., Barskija 10 gab. 3 kap. un Troika 20 gab. 5 kap., labakà III. ſortes tabaka „Swesda № 14".

Stradneezes atron darbu

akziju beedribas **Laukowſky un Likopa** fabrikâs. — Japeeteizahs Dobeles eelâ № 40.

Дозволено цензурою. Рига, 18-го Сентября 1900 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

(Tè klaht 2 peelikumi.)